ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 11.5.2020
COM(2020) 191 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

σχετικά με την εφαρμογή ορισμένων νέων στοιχείων που θεσπίστηκαν με την οδηγία 2013/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, για την τροποποίηση της οδηγίας 2005/36/ΕΚ σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 σχετικά με τη διοικητική συνεργασία μέσω του συστήματος πληροφόρησης της εσωτερικής αγοράς («κανονισμός IMI»)

{SWD(2020) 79 final}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

..... 0

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 3

2. ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ 5

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ 9

3.1 Παροχή στήριξης για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο 9

3.2 Καθυστερήσεις στη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και μέτρα επιβολής της νομοθεσίας 9

3.3 Εφαρμογή στα κράτη μέλη: κατάσταση προόδου 11

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των εναρμονισμένων ελάχιστων απαιτήσεων εκπαίδευσης για τα «τομεακά» επαγγέλματα 12

Κοινές αρχές εκπαίδευσης (πλαίσια ή δοκιμασίες) 15

Γενικό σύστημα αναγνώρισης και προσωρινή παροχή υπηρεσιών 17

Μερική πρόσβαση 18

Γλωσσικοί έλεγχοι 20

Πρακτική άσκηση 20

Σύστημα πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά 21

Ευρωπαϊκή επαγγελματική ταυτότητα και μηχανισμός προειδοποίησης 22

Πρόσβαση σε διαδικτυακές πληροφορίες, διαδικασίες και μείωση της γραφειοκρατίας 26

Υποχρεώσεις διαφάνειας 28

4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΡΟΥΜΑΝΟΥΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΕΣ 32

5. ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 34

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 37

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος της οδηγίας 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων[1] ήταν η απλούστευση του καθεστώτος αμοιβαίας αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων, μέσω της ενοποίησης των ειδικών οδηγιών που εκδόθηκαν από τη δεκαετία του 1960. Η Επιτροπή, στην ανακοίνωση που εξέδωσε στις 27 Οκτωβρίου 2011[2], επισήμανε την ανάγκη περαιτέρω εκσυγχρονισμού του δικαίου της ΕΕ στον τομέα αυτόν. Ως επακόλουθο, εξέδωσε την τροποποιητική οδηγία 2013/55/ΕΕ[3], της 20ής Νοεμβρίου 2013, η οποία θέσπισε σειρά αλλαγών στο πλαίσιο που διέπει την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, με στόχο τον εκσυγχρονισμό και τη διευκόλυνση της ασφαλούς κινητικότητας των επαγγελματιών σε ολόκληρη την ΕΕ[4].

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στο άρθρο 60 παράγραφος 2 της αναθεωρημένης οδηγίας. Καλύπτει όλες τις βασικές πτυχές του εκσυγχρονισμού του δικαίου της ΕΕ στο συγκεκριμένο θέμα, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών ζητημάτων εφαρμογής που αναφέρονται στο άρθρο 60 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο (ευρωπαϊκή επαγγελματική ταυτότητα, εκσυγχρονισμός των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων για τα «τομεακά» επαγγέλματα και κοινές αρχές εκπαίδευσης). Η έκθεση παρουσιάζει τα αποτελέσματα του ειδικού προγράμματος αναβάθμισης για τους Ρουμάνους νοσηλευτές, τα οποία θα αποτελέσουν τη βάση αναθεώρησης των διατάξεων σχετικά με το καθεστώς κεκτημένων δικαιωμάτων που εφαρμόζεται στους Ρουμάνους νοσηλευτές που είναι υπεύθυνοι για τη γενική περίθαλψη. Στο τελευταίο τμήμα της έκθεσης διατυπώνονται ορισμένα συμπεράσματα.

Η έκθεση βασίζεται σε επισκόπηση των εθνικών μέτρων εφαρμογής που διαβίβασαν τα κράτη μέλη στην Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 3 παράγραφος 5 της τροποποιητικής οδηγίας 2013/55/ΕΕ[5], στις ανά διετία εκθέσεις των κρατών μελών σχετικά με την εφαρμογή της αναθεωρημένης οδηγίας[6], καθώς και σε πληροφορίες που συγκέντρωσε η Επιτροπή στο πλαίσιο του έργου της για την επιβολή και την παρακολούθηση της εφαρμογής της συγκεκριμένης οδηγίας από τα κράτη μέλη.

[1] ΕΕ L 255 της 30.9.2005, σ. 22.

[2] Η πράξη για την Ενιαία αγορά - Δώδεκα δράσεις για την τόνωση της ανάπτυξης και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης «Μαζί για μια νέα ανάπτυξη», COM(2011) 206 final.

[3] ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 132.

[4] Η οδηγία 2005/36/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2013/55/ΕΕ, αναφέρεται στο εξής ως «αναθεωρημένη οδηγία».

[5] Διαθέσιμη στον δικτυακό τόπο: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/NIM/?uri=celex%3A32013L0055.

[6] Σύμφωνα με το άρθρο 60 παράγραφος 1 της αναθεωρημένης οδηγίας, από τις 20 Οκτωβρίου 2007 τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή, ανά διετία, έκθεση για την εφαρμογή του ισχύοντος συστήματος. Οι εν λόγω εκθέσεις περιλαμβάνουν στατιστική καταγραφή των ειλημμένων αποφάσεων, καθώς και περιγραφή των κυριότερων προβλημάτων που απορρέουν από την εκτέλεση της οδηγίας.

Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά πλήρη αξιολόγηση κατά την έννοια των κατευθυντήριων γραμμών για τη βελτίωση της νομοθεσίας[7]. Συνοδεύεται από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, αποτελούμενο από τα ακόλουθα μέρη:

- Μέρος I (σχέδιο εφαρμογής 2014)·
- Μέρος II (Μεταφορά της τροποποιητικής οδηγίας 2013/55/ΕΕ στα κράτη μέλη),
- Μέρος III (βασικά ζητήματα που εγείρονται στις διαδικασίες επί παραβάσει σχετικά με τη μη συμμόρφωση των εθνικών διατάξεων με την αναθεωρημένη οδηγία)·
- Μέρος IV (Στατιστικές σχετικά με τη χρήση του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά), και
- Μέρος V (Αποτελέσματα του ειδικού προγράμματος αναβάθμισης για τους Ρουμάνους νοσηλευτές).

[7] SWD(2017) 350 έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

2. ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

Οι αλλαγές που θέσπισε η τροποποιητική οδηγία 2013/55/ΕΕ επικεντρώθηκαν στον εκσυγχρονισμό του πλαισίου αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων και στην προσαρμογή του σε μια εξελισσόμενη αγορά εργασίας. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας στις διαδικασίες αναγνώρισης, προκειμένου να μειωθεί η γραφειοκρατία και να επισπευσθούν οι διατυπώσεις που επιτρέπουν την επαγγελματική κινητικότητα σε ολόκληρη την Ευρώπη. Στόχος ήταν να καταστεί ευκολότερη για τους επαγγελματίες η αναγνώριση των προσόντων τους και, παράλληλα, να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών και των πολιτών.

Το παρόν τμήμα περιγράφει τις βασικές αλλαγές που θέσπισε η τροποποιητική οδηγία 2013/55/ΕΕ.

Επικαιροποίηση των εναρμονισμένων απαιτήσεων εκπαίδευσης για τα «τομεακά» επαγγέλματα

Οι **εναρμονισμένες ελάχιστες προϋποθέσεις εκπαίδευσης** που καθορίζονται στην αναθεωρημένη οδηγία για τα «τομεακά» επαγγέλματα (ιατροί, νοσηλευτές, οδοντίατροι, κτηνίατροι, μαίες/μαιευτές, φαρμακοποιοί και αρχιτέκτονες) επικαιροποιήθηκαν ώστε να αντικατοπτρίζουν τις αλλαγές σε επίπεδο επαγγέλματος και εκπαίδευσης στους εν λόγω τομείς. Οι αλλαγές καλύπτουν τις διατάξεις σχετικά με τις προϋποθέσεις πρόσβασης στην εκπαίδευση, την ελάχιστη διάρκεια της εκπαίδευσης, τους καταλόγους ελάχιστων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων και τους καταλόγους με τις ελάχιστες επαγγελματικές δραστηριότητες που προορίζονται αποκλειστικά για ορισμένα επαγγέλματα.

Παρότι όσον αφορά τις διατάξεις σχετικά με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητες υπήρξαν ορισμένες περιορισμένες αλλαγές, αντίστοιχες αλλαγές δεν συντελέστηκαν όσον αφορά τους ελάχιστους όρους των προγραμμάτων σπουδών που καθορίζονται στο παράρτημα V της αναθεωρημένης οδηγίας. Η αναθεωρημένη οδηγία **ανέθεσε αρμοδιότητες** στην Επιτροπή να προβαίνει σε περαιτέρω επικαιροποιήσεις όσον αφορά τις απαιτήσεις γνώσεων και δεξιοτήτων και τους καταλόγους των μαθημάτων σπουδών που περιέχονται στο παράρτημα V της αναθεωρημένης οδηγίας. Οι εν λόγω επικαιροποιήσεις θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν, εφόσον χρειαστεί, μόνο σε μεταγενέστερο στάδιο και με γνώμονα τη γενικά παραδεκτή επιστημονική και τεχνική πρόοδο.

Στο πλαίσιο των εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση αρμοδιοτήτων, η Επιτροπή μπορεί επίσης να επικαιροποιεί τις ακόλουθες πτυχές του παραρτήματος V: την ελάχιστη διάρκεια εκπαίδευσης ιατρικών και οδοντιατρικών ειδικοτήτων[8], τις κατηγορίες ιατρικών και οδοντιατρικών ειδικοτήτων[9], καθώς και τους καταλόγους των τίτλων εκπαίδευσης που πληρούν τις ελάχιστες προϋποθέσεις εκπαίδευσης[10].

[8] Άρθρο 25 παράγραφος 5 και άρθρο 35 παράγραφος 2 της αναθεωρημένης οδηγίας.
[9] Άρθρο 26 και άρθρο 35 παράγραφος 5 της αναθεωρημένης οδηγίας.
[10] Άρθρο 21α της αναθεωρημένης οδηγίας.

Στις 7 Μαΐου 2018 η Επιτροπή δημοσίευσε την πρώτη έκθεση σχετικά με την άσκηση των κατ' εξουσιοδότηση αρμοδιοτήτων της[11]. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ανατέθηκε στην Επιτροπή έλαβε, ακολούθως, σιωπηρή παράταση έως τον Ιανουάριο του 2024.

Νέα πεδία αυτόματης αναγνώρισης

Η αναθεωρημένη οδηγία θέσπισε τη δυνατότητα καθιέρωσης **κοινών αρχών εκπαίδευσης** (πλαισίων και δοκιμασιών) και επέκτασης του συστήματος αυτόματης αναγνώρισης σε νέα επαγγέλματα. Το νέο αυτό σύστημα παρέχει στις επαγγελματικές οργανώσεις και στις ρυθμιστικές αρχές των κρατών μελών τη δυνατότητα να συμφωνήσουν σε ένα κοινό σύνολο γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων (ή δοκιμασίας επάρκειας) που απαιτείται για την άσκηση ενός επαγγέλματος. Στη βάση αυτή, μπορούν να προτείνουν στην Επιτροπή ένα κοινό πλαίσιο εκπαίδευσης ή μια κοινή δοκιμασία. Τα προσόντα που αποκτώνται βάσει των κοινών πλαισίων εκπαίδευσης (ή δοκιμασιών) θα αναγνωρίζονται αυτόματα από τα άλλα κράτη μέλη. Η δυνατότητα αυτή εφαρμόζεται σε περιπτώσεις στις οποίες το επάγγελμα (ή η εκπαίδευση και κατάρτιση για το επάγγελμα) είναι ήδη νομοθετικά ρυθμιζόμενα τουλάχιστον στο ένα τρίτο των κρατών μελών.

Ευκολία στην εγκατάσταση και την παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος μέλος

Η αναθεωρημένη οδηγία αντιμετώπισε επίσης συγκεκριμένα προβλήματα σε σχέση με την αξιολόγηση των αιτημάτων αναγνώρισης βάσει του **γενικού συστήματος** αναγνώρισης, ιδίως όσον αφορά τον εκσυγχρονισμό των επιπέδων προσόντων, την κινητικότητα των επαγγελματιών μεταξύ κρατών μελών με και χωρίς νομοθετική ρύθμιση και τη διαμόρφωση αντισταθμιστικών μέτρων. Ειδικότερα, διασφάλισε ότι τα επίπεδα προσόντων μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις αρχές μόνο ως αρχικά εργαλεία συγκριτικής αξιολόγησης και ότι οι ήσσονος σημασίας διαφορές στα επίπεδα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως λόγοι απόρριψης των αιτήσεων αναγνώρισης[12]. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν πλέον να επιβάλλουν αντισταθμιστικά μέτρα λόγω μικρότερης διάρκειας της εκπαίδευσης (πρέπει να αποδεικνύουν την ύπαρξη ουσιωδών διαφορών στην εκπαίδευση). Οι εθνικές αρχές πρέπει να αιτιολογούν δεόντως τη χρήση αντισταθμιστικών μέτρων και να εξασφαλίζουν την τακτική διεξαγωγή δοκιμασιών επάρκειας.

Τόσο στις περιπτώσεις εγκατάστασης βάσει του γενικού συστήματος αναγνώρισης όσο και στις περιπτώσεις προσωρινής παροχής υπηρεσιών, οι επαγγελματίες που προέρχονται από **χώρα στην οποία δεν υφίσταται νομοθετική ρύθμιση** ενός επαγγέλματος δεν χρειάζεται πλέον να διαθέτουν αποδεδειγμένη διετή επαγγελματική εμπειρία στη διάρκεια των τελευταίων 10 ετών (ένα έτος απαιτούμενης **επαγγελματικής εμπειρίας** αρκεί).

[11] COM(2018) 263 final.

[12] Υπάρχει μόνο μία εξαίρεση στον συγκεκριμένο κανόνα, δηλαδή σε περίπτωση που ένας επαγγελματίας κατέχει το κατώτερο επίπεδο προσόντων (α) αλλά επιθυμεί πρόσβαση σε ένα επάγγελμα στη χώρα υποδοχής στην οποία ισχύουν απαιτήσεις προσόντων ανώτατου επιπέδου (ε), οι αρχές μπορούν να απορρίψουν την αίτησή του για αναγνώριση.

Η αναθεωρημένη οδηγία αποσαφήνισε επίσης ότι η υποβολή προηγούμενης δήλωσης για **προσωρινή ή περιστασιακή παροχή υπηρεσιών** δίνει στους παρόχους υπηρεσιών το δικαίωμα πρόσβασης στο επάγγελμά τους και άσκησής του στο σύνολο του κράτους μέλους υποδοχής. Επιπλέον, αναθεώρησε την προθεσμία για τη διεξαγωγή ελέγχου των επαγγελματικών προσόντων σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 4 της αναθεωρημένης οδηγίας πριν από την πρώτη παροχή υπηρεσιών για επαγγέλματα του τομέα της δημόσιας υγείας και ασφάλειας.

Νέοι κανόνες για μερική πρόσβαση, πρακτική άσκηση και γλωσσικούς ελέγχους

Με βάση τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης[13], η αναθεωρημένη οδηγία θέσπισε την αρχή της **μερικής πρόσβασης** σε ένα επάγγελμα στην περίπτωση που οι καλυπτόμενες από νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα δραστηριότητες διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Από την αρχή αυτή μπορεί να επωφεληθούν επαγγελματίες που εργάζονται σε νεοφανή τομέα της οικονομίας, ο οποίος δεν υφίσταται ως αυτοδύναμο επάγγελμα στο κράτος μέλος στο οποίο επιθυμούν να εγκατασταθούν.

Η αναθεωρημένη οδηγία υποχρεώνει, πλέον, τα κράτη μέλη να **αναγνωρίσουν την επαγγελματική πρακτική άσκηση** που πραγματοποιήθηκε σε άλλα κράτη μέλη, εφόσον η συγκεκριμένη περίοδος πρακτικής άσκησης είναι υποχρεωτική για την πρόσβαση σε νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα.

Επίσης, επιτρέπει τη διεξαγωγή συστηματικών **γλωσσικών ελέγχων** από τα κράτη μέλη υποδοχής μόνο στην περίπτωση επαγγελμάτων που έχουν επιπτώσεις στην ασφάλεια των ασθενών. Οι γλωσσικοί έλεγχοι θα πρέπει να διενεργούνται μόνο αφότου το κράτος μέλος υποδοχής έχει αναγνωρίσει τα προσόντα, να περιορίζονται στη γνώση μίας επίσημης ή διοικητικής γλώσσας του κράτους μέλους υποδοχής και να είναι αναλογικοί προς τη δραστηριότητα που πρόκειται να ασκηθεί.

Υποχρεωτική χρήση του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά

Η οδηγία καθιστά υποχρεωτική τη χρήση του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (**ΙΜΙ**), τόσο στο πλαίσιο της **διοικητικής συνεργασίας** όσο και για λόγους **κοινοποίησης των τίτλων εκπαίδευσης** που απαιτούνται για την εκπλήρωση των εναρμονισμένων ελάχιστων απαιτήσεων εκπαίδευσης, δηλαδή των τίτλων εκπαίδευσης που απαριθμούνται στο παράρτημα V της αναθεωρημένης οδηγίας. Επιπλέον, το ΙΜΙ είναι η πλατφόρμα για τη λειτουργία δύο νέων εργαλείων που θεσπίζονται με την τελευταία αναθεώρηση της οδηγίας, της **ευρωπαϊκής επαγγελματικής ταυτότητας** και του **μηχανισμού προειδοποίησης.**

Νέα εργαλεία για τη διευκόλυνση της ασφαλούς κινητικότητας των επαγγελματιών σε ολόκληρη την ΕΕ

[13] ΔΕΕ της 19.1.2006, υπόθεση C-330/03, *Colegio de ingenieros de caminos, canales y puertos*, ECLI:EU:C:2006:45.

Η **ευρωπαϊκή επαγγελματική ταυτότητα (ΕΕΤ)** αποτελεί ένα καινοτόμο εργαλείο, που στοχεύει στην απλούστευση των διαδικασιών αναγνώρισης και έχει τη μορφή ηλεκτρονικού πιστοποιητικού. Βασίζεται στην ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των αρχών των κρατών μελών καταγωγής και υποδοχής και στη συστηματική χρήση του ΙΜΙ, σύμφωνα με την πολιτική της Επιτροπής για την προώθηση της ενιαίας ψηφιακής αγοράς. Η ΕΕΤ μπορεί να χορηγηθεί για επαγγέλματα που πληρούν τις προϋποθέσεις όσον αφορά την κινητικότητα (ή εν δυνάμει κινητικότητα), τον αριθμό των κρατών μελών στα οποία υφίσταται νομοθετική ρύθμιση, καθώς και την εκδήλωση ενδιαφέροντος από τα ενδιαφερόμενα μέρη.[14]

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η αυξημένη επαγγελματική κινητικότητα δεν βαίνει εις βάρος της ασφάλειας του καταναλωτή και του ασθενή, η αναθεωρημένη οδηγία απαιτεί την αποστολή προληπτικών **προειδοποιήσεων** σε όλα τα κράτη μέλη σχετικά με επαγγελματίες του κλάδου της υγείας ή τομέων που σχετίζονται με παιδιά στους οποίους έχει επιβληθεί περιορισμένη πρόσβαση στο επάγγελμά τους σε ένα κράτος μέλος ή για επαγγελματίες που επιχείρησαν να χρησιμοποιήσουν παραποιημένα έγγραφα στις αιτήσεις τους.

Ευκολότερη πρόσβαση στην πληροφόρηση και στις διαδικασίες και μείωση της γραφειοκρατίας

Τα κράτη μέλη έχουν σαφή υποχρέωση να καθιστούν διαθέσιμες όλες τις **πληροφορίες** σχετικά με την αναγνώριση των προσόντων, για όλα τα νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα, μέσω των **κέντρων ενιαίας εξυπηρέτησης,** τα οποία δημιουργήθηκαν βάσει της οδηγίας 2006/123/ΕΚ[15] (οδηγία για τις υπηρεσίες) και είχαν ήδη εφαρμογή κατά την αναθεώρηση της οδηγίας 2005/36/ΕΚ. Οι επαγγελματίες θα πρέπει να είναι σε θέση να **διεκπεραιώνουν τις διαδικασίες και τις διατυπώσεις** που καλύπτει η αναθεωρημένη οδηγία διαδικτυακά, μέσω των κέντρων ενιαίας εξυπηρέτησης ή των αρμόδιων αρχών που είναι υπεύθυνες για το επάγγελμα. Τα **κέντρα υποστήριξης** σε κάθε κράτος μέλος πρέπει να παρέχουν συμβουλές και υποστήριξη σε μεμονωμένες περιπτώσεις.

Περισσότερη διαφάνεια σχετικά με τις ρυθμιστικές απαιτήσεις

Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τα οικεία υφιστάμενα νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα και τα επαγγέλματα για τα οποία απαιτείται έλεγχος των προσόντων πριν από την πρώτη παροχή προσωρινών ή περιστασιακών υπηρεσιών, καθώς και να επικαιροποιούν διαρκώς τις εν λόγω πληροφορίες. Επιπλέον, τα κράτη μέλη διενήργησαν αμοιβαία αξιολόγηση των εμποδίων που έχουν θέσει και τα οποία περιορίζουν την πρόσβαση σε νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα και την άσκησή τους. Η αναθεωρημένη οδηγία θέσπισε επίσης διαρκή υποχρέωση στα κράτη μέλη να υποβάλλουν έκθεση σχετικά με τις απαιτήσεις που καταργήθηκαν ή που κατέστησαν λιγότερο αυστηρές, καθώς και για τυχόν νέες ή τροποποιημένες απαιτήσεις, με αιτιολόγηση όσον αφορά την αναλογικότητά τους.

[14] Άρθρο 4α παράγραφος 7 της αναθεωρημένης οδηγίας.

[15] Οδηγία 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά, ΕΕ L 376 της 27.12.2006, σ. 376.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

3.1 Παροχή στήριξης για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

Αναγνωρίζοντας ότι η κατάλληλη και έγκαιρη εφαρμογή της αναθεωρημένης οδηγίας ήταν παράγοντας καίριας σημασίας για την επιτυχή έκβαση του εκσυγχρονισμού και του νέου πλαισίου αναγνώρισης των προσόντων, η Επιτροπή κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια για να στηρίξει το έργο των κρατών μελών. Τακτικές συνεδριάσεις διεξήχθησαν στο πλαίσιο των ομάδων εμπειρογνωμόνων που συστάθηκαν βάσει της οδηγίας[16] και η Επιτροπή διοργάνωσε διμερείς συσκέψεις με τα κράτη μέλη. Με στόχο την ευαισθητοποίηση και την ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τις βασικές πτυχές του έργου εκσυγχρονισμού, η Επιτροπή διοργάνωσε διάσκεψη υψηλού επιπέδου[17], με την ενεργή συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και διαφόρων επαγγελματικών οργανώσεων και αρμόδιων αρχών. Σε πιο τεχνικό επίπεδο, η Επιτροπή διεξήγαγε διάφορα εργαστήρια με θέμα τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, με συμμετοχή εμπειρογνωμόνων από τα κράτη μέλη και στόχο να συζητηθούν οι βασικές τροποποιήσεις, και συμμετείχε σε εργαστήρια με αντικείμενο την εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο. Η Επιτροπή συνέχισε να παρέχει βοήθεια στα κράτη μέλη κατόπιν αιτήματός τους, σύμφωνα με τις δράσεις που περιγράφονται στο σχέδιο εφαρμογής (βλ. μέρος Ι του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής).

Παράλληλα, η Επιτροπή είχε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή των νέων υποχρεώσεων για διαφάνεια, αμοιβαία αξιολόγηση και εκτίμηση της αναλογικότητας των οικείων νομοθετικά ρυθμιζόμενων επαγγελμάτων σύμφωνα με το άρθρο 59 της αναθεωρημένης οδηγίας.

Η Επιτροπή (με τη συνδρομή εξωτερικού αναδόχου) διενήργησε επίσης διεξοδικό έλεγχο ποιότητας (συμμόρφωσης) της κοινοποιηθείσας από τα κράτη μέλη εθνικής νομοθεσίας.

3.2 Καθυστερήσεις στη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και μέτρα επιβολής της νομοθεσίας

Η προθεσμία μεταφοράς της τροποποιητικής οδηγίας 2013/55/ΕΕ ήταν η 18η Ιανουαρίου 2016. Τα περισσότερα κράτη μέλη δεν ολοκλήρωσαν τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο έως τη λήξη της προθεσμίας. Σύμφωνα με τις ανά διετία εκθέσεις των κρατών μελών για την περίοδο 2016-2018, τα κράτη μέλη που υιοθέτησαν αποκεντρωμένη προσέγγιση στην εφαρμογή (μέσω νόμων σε ομοσπονδιακό, περιφερειακό ή επαρχιακό επίπεδο) αντιμετώπισαν μεγαλύτερη διοικητική επιβάρυνση λόγω της ανάγκης για προσαρμογή μεγάλου όγκου νομοθεσίας και για συνεργασία και συμμετοχή μεγαλύτερου αριθμού αρμόδιων αρχών. Κράτη μέλη που έλαβαν συγκριτικά λιγότερες αποφάσεις αναγνώρισης επισήμαναν την πολυπλοκότητα των διαδικασιών αναγνώρισης και δυσκολίες στην απόκτηση και διατήρηση της απαιτούμενης εμπειρογνωσίας.

Το μέρος ΙΙ του εγγράφου εργασίας παρέχει λεπτομερέστερη επισκόπηση των κοινοποιήσεων των κρατών μελών σχετικά με τα εθνικά μέτρα εφαρμογής.

[16] Ομάδα συντονιστών για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων.

[17] Διάσκεψη «Εκσυγχρονισμός της οδηγίας για τα επαγγελματικά προσόντα: ασφαλής κινητικότητα» (Βρυξέλλες, 12.2.2014).

Λίγο μετά τη λήξη της προθεσμίας για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, η Επιτροπή κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει. [18] Σημαντικός αριθμός κρατών μελών καθυστέρησε στην ολοκλήρωση της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο. Η Επιτροπή περάτωσε τις τελευταίες υποθέσεις επί παραβάσει λόγω παράλειψης κοινοποίησης τον Μάρτιο του 2018. Ακολούθως, η Επιτροπή διενήργησε έλεγχο συμμόρφωσης των κοινοποιηθέντων εθνικών κανονισμών και διοικητικών πρακτικών ως προς τις απαιτήσεις της αναθεωρημένης οδηγίας και δρομολόγησε διαδικασίες επί παραβάσει, εφόσον απαιτήθηκε.

Στις 19 Ιουλίου 2018 η Επιτροπή κίνησε μια πρώτη σειρά διαδικασιών επί παραβάσει εναντίον 27 κρατών μελών[19] για μη συμμόρφωση της εθνικής τους νομοθεσίας και πρακτικής με την αναθεωρημένη οδηγία[20]. Το συγκεκριμένο σύνολο διαδικασιών επί παραβάσει («1η δέσμη») κάλυψε νέα ζητήματα καίριας σημασίας για τη λειτουργία της αναθεωρημένης οδηγίας, ιδίως την ΕΕΤ, τον μηχανισμό προειδοποίησης, τη μερική πρόσβαση σε επαγγελματική δραστηριότητα, την αναλογικότητα των γλωσσικών απαιτήσεων και τη σύσταση κέντρων υποστήριξης. Επιπλέον, η Επιτροπή έθεσε ζητήματα που αφορούν τη διαφάνεια και την αναλογικότητα των κανονιστικών φραγμών στις επαγγελματικές υπηρεσίες, δίνοντας συνέχεια στην ανακοίνωσή της του Ιανουαρίου του 2017 σχετικά με συστάσεις μεταρρύθμισης για την κανονιστική ρύθμιση των επαγγελματικών υπηρεσιών[21].

Έπειτα από αξιολόγηση των απαντήσεων των κρατών μελών στις προαναφερθείσες προειδοποιητικές επιστολές, στις 7 Μαρτίου 2019, η Επιτροπή έλαβε περαιτέρω μέτρα στο πλαίσιο των διαδικασιών επί παραβάσει εναντίον 26 κρατών μελών. Απέστειλε αιτιολογημένες γνωμοδοτήσεις σε 24 κράτη μέλη[22] και πρόσθετες προειδοποιητικές επιστολές σε δύο κράτη μέλη[23] για μη συμμόρφωση της εθνικής νομοθεσίας και των πρακτικών τους με τους αναθεωρημένους κανόνες της ΕΕ για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων[24]. Οι εν λόγω διαδικασίες εξακολουθούν να βρίσκονται σε εξέλιξη, με εξαίρεση μία υπόθεση η οποία περατώθηκε κατόπιν συμμόρφωσης του οικείου κράτους μέλους.

Στις 24 Ιανουαρίου 2019 η Επιτροπή δρομολόγησε δεύτερη σειρά διαδικασιών επί παραβάσει («2η δέσμη») εναντίον 27 κρατών μελών[25] όσον αφορά τη συμμόρφωση των εθνικών κανόνων και πρακτικών τους με άλλες βασικές διατάξεις της οδηγίας. Σε αυτές περιλαμβάνονταν η συμμόρφωση με τους κανόνες σχετικά με την ελευθερία εγκατάστασης, την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, τα επαγγέλματα που επωφελούνται από αυτόματη αναγνώριση βάσει των εναρμονισμένων ελάχιστων απαιτήσεων εκπαίδευσης, τα έγγραφα και

[18] Η Επιτροπή δρομολόγησε 22 αποκαλούμενες διαδικασίες λόγω παράλειψης κοινοποίησης τον Μάρτιο του 2016. Βλ. δελτία τύπου της Επιτροπής MEMO/16/3125 και IP/17/4773.
[19] Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ πλην της Λιθουανίας.
[20] Βλ. δελτίο τύπου της Επιτροπής MEMO/18/4486.
[21] COM/2016/0820 final.
[22] Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Κροατία, Κύπρος, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία και Φινλανδία.
[23] Εσθονία και Λετονία.
[24] Βλ. δελτίο τύπου της Επιτροπής MEMO/19/1472.
[25] Όλα τα κράτη μέλη πλην της Δανίας.

τις διατυπώσεις, την αναγνώριση της επαγγελματικής πρακτικής άσκησης και τη διοικητική συνεργασία[26]. Στις 27 Νοεμβρίου 2019 η Επιτροπή απέστειλε αιτιολογημένες γνωμοδοτήσεις σε 22 κράτη μέλη[27] και πρόσθετες προειδοποιητικές επιστολές σε τέσσερα κράτη μέλη[28]. Οι εν λόγω διαδικασίες εξακολουθούν να είναι σε εξέλιξη.

Το εν λόγω έργο επιβολής, το οποίο επικεντρώθηκε στις βασικές αλλαγές που θέσπισε η τροποποιητική οδηγία 2013/55/ΕΕ, αντιμετώπισε επίσης τη συνολική εφαρμογή της αναθεωρημένης οδηγίας στα εθνικά νομικά πλαίσια. Επρόκειτο για την πρώτη συστηματική και διεξοδική αξιολόγηση του εθνικού νομικού πλαισίου για την αναγνώριση των προσόντων στο πλαίσιο της οδηγίας.

Επιπλέον, στις 6 Ιουνίου 2019 και τα 28 κράτη μέλη έλαβαν ειδικές προειδοποιητικές επιστολές, στις οποίες καλούνταν να βελτιώσουν τη λειτουργία των οικείων κέντρων ενιαίας εξυπηρέτησης που συστάθηκαν βάσει της οδηγίας για τις υπηρεσίες. Στο πλαίσιο αυτό συμπεριλήφθηκαν πληροφορίες και διαδικασίες που αφορούν την αναγνώριση των προσόντων (άρθρα 57 και 57α της αναθεωρημένης οδηγίας), με στόχο την παροχή φιλικών προς τον χρήστη υπηρεσιών μίας στάσης σε παρόχους υπηρεσιών και σε επαγγελματίες[29]. Οι εν λόγω διαδικασίες επί παραβάσει εξακολουθούν να βρίσκονται σε εξέλιξη.

3.3 Εφαρμογή στα κράτη μέλη: κατάσταση προόδου

Στην αξιολόγησή της για τα εθνικά μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και τα μέτρα που λήφθηκαν για την επιβολή των κανόνων, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι τα κράτη μέλη προχωρούν στην εφαρμογή της αναθεωρημένης οδηγίας με διαφορετικό βαθμό επιτυχίας. Όπως παρουσιάζεται στο διάγραμμα 1 κατωτέρω, μέσω των μέτρων επιβολής της Επιτροπής, οι προσπάθειες των κρατών μελών παρουσίασαν ουσιαστική βελτίωση.

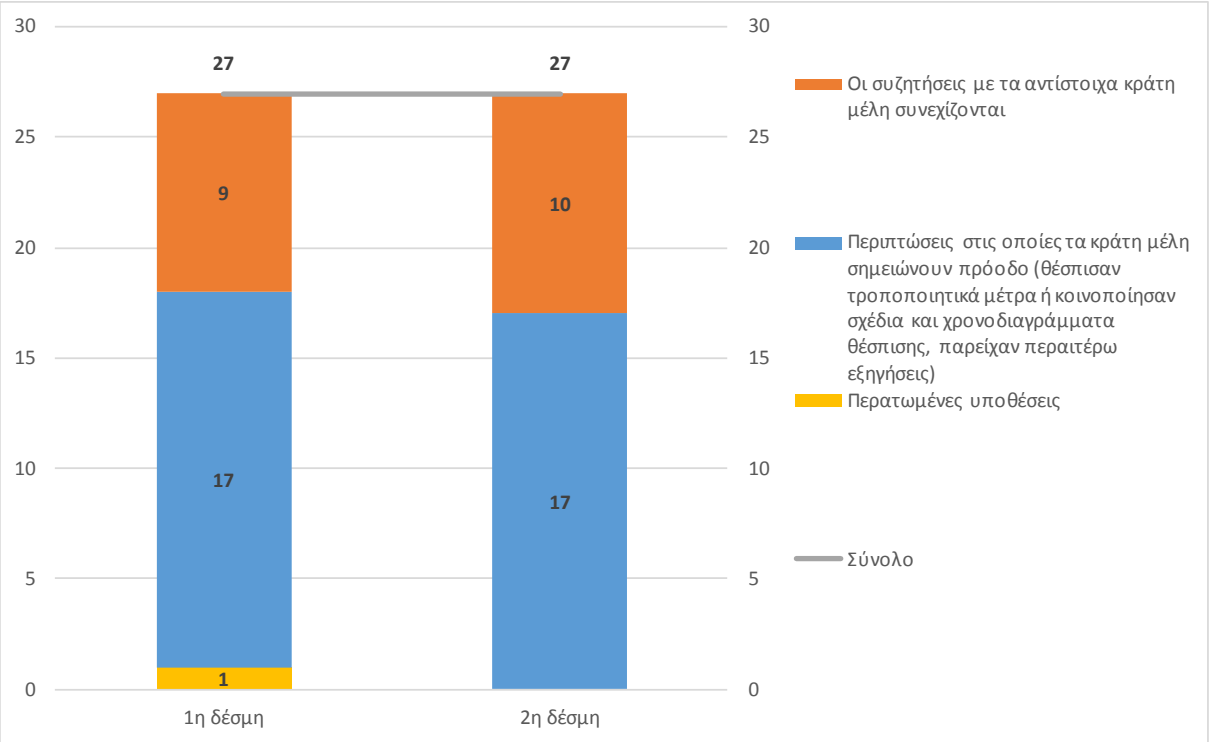
Διάγραμμα 1. Αριθμός περιπτώσεων στις οποίες τα κράτη μέλη σημειώνουν πρόοδο έναντι αριθμού περιπτώσεων στις οποίες οι συζητήσεις με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη σχετικά με ένα ή περισσότερα ζητήματα μη συμμόρφωσης συνεχίζονται (Μάρτιος 2020)

[26] Βλ. δελτίου τύπου της Επιτροπής IP/19/467.

[27] Όλα τα κράτη μέλη πλην της Δανίας, του Βελγίου, της Γερμανίας, της Μάλτας και της Ισπανίας.

[28] Ισπανία και Βέλγιο (10 Οκτωβρίου 2019)· Μάλτα και Γερμανία (27 Νοεμβρίου 2019).

[29] Βλ. δελτίο τύπου της Επιτροπής MEMO/19/2772.

Στο τμήμα κατωτέρω παρέχεται επισκόπηση της εφαρμογής της αναθεωρημένης οδηγίας στα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των βασικών αλλαγών που θεσπίστηκαν για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων. Η επισκόπηση βασίζεται στα βασικά πορίσματα της εργασίας που περιγράφεται ανωτέρω, ιδίως στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης και σε άλλες διαθέσιμες πληροφορίες. Το Μέρος ΙΙΙ του εγγράφου εργασίας παρέχει λεπτομερέστερη επισκόπηση των βασικών ζητημάτων που εγείρονται στις διαδικασίες επί παραβάσει.

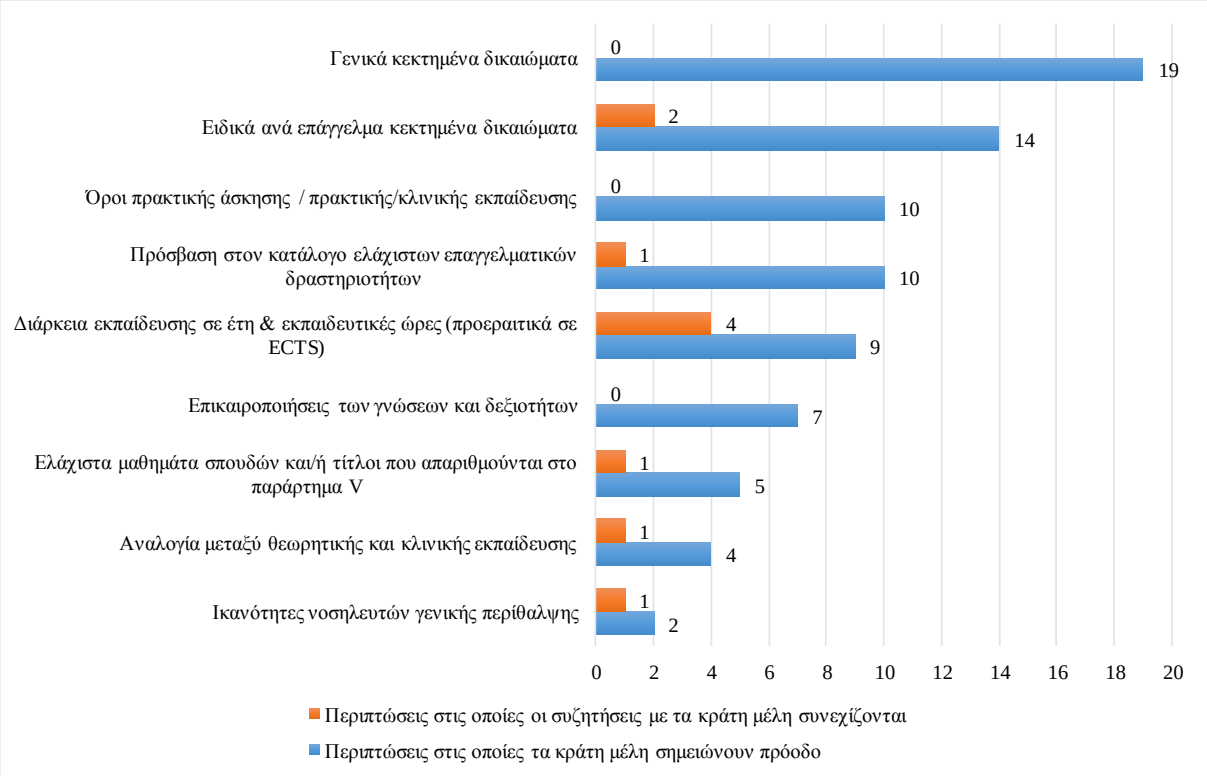
Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των εναρμονισμένων ελάχιστων απαιτήσεων εκπαίδευσης για τα «τομεακά» επαγγέλματα

Οι εναρμονισμένες ελάχιστες απαιτήσεις εκπαίδευσης (απαιτήσεις εισόδου, ελάχιστη διάρκεια εκπαίδευσης, κατάλογοι ελάχιστων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, καθώς και κατάλογοι ελάχιστων δεσμευμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων) αποτελούν τη βάση για την αυτόματη αναγνώριση των προσόντων μεταξύ των κρατών μελών. Επιπλέον, οι επαγγελματίες μπορούν να επωφελούνται από την αυτόματη αναγνώριση μέσω γενικών ή ειδικών κεκτημένων δικαιωμάτων.

Σύμφωνα με την αξιολόγηση της Επιτροπής για τα μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, η εφαρμογή των επικαιροποιημένων **εναρμονισμένων ελάχιστων προϋποθέσεων εκπαίδευσης** για τα «τομεακά» επαγγέλματα από τα κράτη μέλη ήταν, κατά κανόνα, ικανοποιητική. Εντούτοις, η Επιτροπή όφειλε να λάβει μέτρα επί παραβάσει για την αντιμετώπιση σειράς ειδικών ζητημάτων. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, στο πλαίσιο των απαντήσεων στις προειδοποιητικές επιστολές και τις αιτιολογημένες γνωμοδοτήσεις, τα κράτη μέλη κοινοποίησαν τις απαραίτητες τροποποιήσεις στις εθνικές τους διατάξεις ή υπέδειξαν συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα έκδοσης των εν λόγω τροποποιήσεων. Οι συζητήσεις με τα υπόλοιπα κράτη μέλη συνεχίζονται.

Ειδικότερα, τα ζητήματα μη συμμόρφωσης σε συγκεκριμένα κράτη μέλη αφορούσαν τα βασικά ζητήματα που παρουσιάζονται στο γράφημα 2 κατωτέρω (βλ. μέρος III του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, «Τομεακά επαγγέλματα»):

Διάγραμμα 2. Αριθμός κρατών μελών τα οποία αφορούν βασικά ζητήματα μη συμμόρφωσης σε σχέση με τα τομεακά επαγγέλματα (Μάρτιος 2020)

Πιθανές μελλοντικές επικαιροποιήσεις (μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων) στις απαιτήσεις γνώσεων και δεξιοτήτων και στους καταλόγους των μαθημάτων σπουδών

Η αναθεωρημένη οδηγία ανέθεσε αρμοδιότητες στην Επιτροπή να προβαίνει σε περαιτέρω επικαιροποιήσεις όσον αφορά τις απαιτήσεις γνώσεων και δεξιοτήτων και τους καταλόγους των μαθημάτων σπουδών που περιέχονται στο παράρτημα V της αναθεωρημένης οδηγίας, εφόσον χρειάζεται, λαμβάνοντας υπόψη τη γενικά παραδεκτή επιστημονική και τεχνική πρόοδο.

Στο πλαίσιο αυτό και παράλληλα με την επανεξέταση των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, το 2017-2018 η Επιτροπή ανέθεσε την εκπόνηση μελέτης για τη συγκέντρωση συμπληρωματικών πληροφοριών και ανεξάρτητης αξιολόγησης πριν από τη λήψη τεκμηριωμένης απόφασης για το κατά πόσο απαιτούνται περαιτέρω αλλαγές στην αναθεωρημένη οδηγία για τους νοσηλευτές που είναι υπεύθυνοι για τη γενική περίθαλψη, και εάν ναι, σε ποιον βαθμό[30].

[30] Πρόσκληση υποβολής προσφορών αριθ. 628/PP/GRO/IM A/17/1131/9580 (έκλεισε με ανακοίνωση περί μη ανάθεσης) και αριθ. 711/PP/GRO/IMA/18/1131/11026 (μελέτη σε εξέλιξη).

Η μελέτη θα χαρτογραφήσει τις υφιστάμενες εθνικές απαιτήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ, τις χώρες ΕΖΕΣ (Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Ελβετία) και το ΗΒ όσον αφορά τη θεωρητική και κλινική εκπαίδευση νοσηλευτών υπεύθυνων για τη γενική περίθαλψη και τις γνώσεις και δεξιότητες που θα πρέπει να αποκτούν στη διάρκεια αυτής της εκπαίδευσης. Η χαρτογράφηση επικεντρώνεται στον εντοπισμό τυχόν υφιστάμενων απαιτήσεων σε κράτη μέλη οι οποίες υπερβαίνουν τις ελάχιστες απαιτήσεις εκπαίδευσης που καθορίζονται στην αναθεωρημένη οδηγία και αξιολογεί κατά πόσο οι εν λόγω απαιτήσεις αντικατοπτρίζουν προσαρμογή στη γενικά παραδεκτή επιστημονική και τεχνική πρόοδο. Η μελέτη θα περιλαμβάνει επίσης αξιολόγηση των χαρτογραφημένων απαιτήσεων και προτάσεις σχετικά με την ύπαρξη ή μη ανάγκης για αναθεώρηση των απαιτήσεων γνώσεων και δεξιοτήτων και των καταλόγων των μαθημάτων σπουδών για νοσηλευτές υπεύθυνους για τη γενική περίθαλψη.

Στις 12 Νοεμβρίου 2019 διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες εργαστήριο με τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, στο πλαίσιο του οποίου παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν τα προκαταρκτικά αποτελέσματα της μελέτης με εθνικές αρχές, εκπαιδευτικά ιδρύματα και εκπροσώπους του επαγγέλματος σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ/ΕΖΕΣ. Στις 27 Νοεμβρίου 2019 πραγματοποιήθηκαν επίσης διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη σχετικά με τα προκαταρκτικά αποτελέσματα, μέσω των εθνικών συντονιστών για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων. Στις 21 Ιανουαρίου 2020 τα προκαταρκτικά αποτελέσματα παρουσιάστηκαν προς συζήτηση κατά τη συνεδρίαση της ομάδας συντονιστών για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων.

Τα προκαταρκτικά αποτελέσματα της έρευνας, που επιβεβαιώθηκαν από τις εισηγήσεις των ενδιαφερόμενων μερών, υποδεικνύουν ορισμένες προτάσεις για ενδεχόμενες επικαιροποιήσεις των απαιτήσεων γνώσεων και δεξιοτήτων και του καταλόγου των μαθημάτων σπουδών για τους νοσηλευτές που είναι υπεύθυνοι για τη γενική περίθαλψη. Η μελέτη θα ολοκληρωθεί και θα δημοσιευθεί εντός του 2020. Ακολούθως, η Επιτροπή θα συζητήσει τα τελικά πορίσματα στο πλαίσιο της ομάδας συντονιστών για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, προκειμένου να εκτιμήσει τα επόμενα βήματα.

Παράλληλα, η Επιτροπή δρομολόγησε άλλη μία πρόσκληση υποβολής προσφορών για τα επαγγέλματα του οδοντιάτρου και του φαρμακοποιού[31]. Οι εν λόγω μελέτες θα επικεντρωθούν στην ανάγκη επικαιροποίησης των απαιτήσεων γνώσεων και δεξιοτήτων και των καταλόγων των μαθημάτων σπουδών για τα συγκεκριμένα επαγγέλματα.

Άλλες κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για τα «τομεακά» επαγγέλματα

Με βάση το άρθρο 21α παράγραφος 4 της αναθεωρημένης οδηγίας, ανατίθεται επίσης στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει **κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για την τροποποίηση των καταλόγων των τίτλων εκπαίδευσης που περιέχονται στο παράρτημα V** της αναθεωρημένης οδηγίας, οι οποίοι λειτουργούν ως βάση για την αυτόματη αναγνώριση.

[31] Πρόσκληση υποβολής προσφορών αριθ. 2019/S 144-353631 (έκλεισε με απόφαση περί μη ανάθεσης), διαθέσιμη στη διεύθυνση https://etendering.ted.europa.eu/cft/cft-display.html?cftId=5139&locale=el

Κατόπιν της τελευταίας αναθεώρησης της οδηγίας, κατέστη υποχρεωτική η χρήση του ΙΜΙ από τα κράτη μέλη για την κοινοποίηση νέων τίτλων εκπαίδευσης για τα τομεακά επαγγέλματα που επωφελούνται από αυτόματη αναγνώριση (και την κοινοποίηση αλλαγών σε παλαιότερους τίτλους και προγράμματα εκπαίδευσης)[32]. Ως εκ τούτου, η άμεση κοινοποίηση τυχόν αλλαγών στους τίτλους επαγγελματικών προσόντων μέσω του ΙΜΙ από τα κράτη μέλη αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση ώστε η Επιτροπή να είναι σε θέση να επικαιροποιεί το παράρτημα V. Μετά την ανατροφοδότηση από τα κράτη μέλη στις εξαμηνιαίες εκθέσεις τους, είναι σημαντικό να υπάρχουν ενημερωμένοι κατάλογοι των διπλωμάτων του παραρτήματος V για τη λειτουργία του συστήματος αυτόματης αναγνώρισης.

Από το 2014 η Επιτροπή έχει προβεί σε τακτικές επικαιροποιήσεις των εν λόγω καταλόγων του παραρτήματος V, με βάση τις κοινοποιήσεις των κρατών μελών μέσω του ΙΜΙ. Έως σήμερα, η Επιτροπή έχει εκδώσει τέσσερις κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεις για την τροποποίηση του παραρτήματος V της αναθεωρημένης οδηγίας[33].

Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη χρήση του ΙΜΙ από τα κράτη μέλη για τις κοινοποιήσεις των τίτλων του παραρτήματος V παρατίθενται στο μέρος IV (τμήμα 2) του συνοδευτικού εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Κοινές αρχές εκπαίδευσης (πλαίσια ή δοκιμασίες)

Στις 24 Ιουνίου 2019 τέθηκε σε ισχύ ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/907, της 14ης Μαρτίου 2019, για τη θέσπιση κοινής δοκιμασίας εκπαίδευσης για εκπαιδευτές χιονοδρομίας σύμφωνα με το άρθρο 49β της αναθεωρημένης οδηγίας[34]. Πρόκειται για την πρώτη περίπτωση χρήσης του νέου μέσου για την έκδοση κατ' εξουσιοδότησης κανονισμών.

Η κοινή δοκιμασία εκπαίδευσης για τους εκπαιδευτές χιονοδρομίας αναπτύχθηκε σε στενή συνεργασία με οργανώσεις που εκπροσωπούν τους εκπαιδευτές χιονοδρομίας από όλες τις ενδιαφερόμενες χώρες της ΕΕ. Πρόκειται για ένα εθελοντικό πλαίσιο αυτόματης αναγνώρισης των τίτλων που κατέχουν οι εκπαιδευτές χιονοδρομίας βάσει τυπικής νομικής πράξης της ΕΕ. Οι εκπαιδευτές χιονοδρομίας που είναι κάτοχοι σχετικού τίτλου μπορούν να υποβληθούν σε δοκιμασία για την αξιολόγηση των τεχνικών τους ικανοτήτων και σε δοκιμασία για την αξιολόγηση των σχετικών με την ασφάλεια ικανοτήτων τους. Η επιτυχής ολοκλήρωση των εν λόγω τυποποιημένων δοκιμασιών επιτρέπει στους εκπαιδευτές χιονοδρομίας να επωφεληθούν από την αυτόματη αναγνώριση, ενώ παράλληλα διασφαλίζει υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης και δεξιοτήτων. Εντούτοις, ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/907 της Επιτροπής δεν εναρμονίζει τα εθνικά προγράμματα εκπαίδευσης ούτε επιβάλλει πρόσθετες νομοθετικές ρυθμίσεις στα κράτη μέλη. Όσον αφορά τους εκπαιδευτές χιονοδρομίας που δεν κατέχουν τίτλο βάσει της κοινής δοκιμασίας εκπαίδευσης, εξακολουθεί

[32] Άρθρο 21α παράγραφος 1 της αναθεωρημένης οδηγίας.

[33] Κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεις της Επιτροπής (ΕΕ) 2016/790, 2017/2113, 2019/608 και 2020/548.

[34] Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/907 της Επιτροπής, της 14ης Μαρτίου 2019, για τη θέσπιση κοινής δοκιμασίας εκπαίδευσης για εκπαιδευτές χιονοδρομίας σύμφωνα με το άρθρο 49β της οδηγίας 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (ΕΕ L 145 της 4.6.2019, σ. 7-18).

να ισχύει το γενικό καθεστώς αναγνώρισης των προσόντων βάσει της αναθεωρημένης οδηγίας.

Πέραν της προαναφερθείσας πρώτης περίπτωσης χρήσης, η Επιτροπή είχε επαφές με εκπροσώπους διαφόρων επαγγελμάτων, προκειμένου να διερευνήσει το περιθώριο θέσπισης κοινών αρχών εκπαίδευσης.

Περίπου 30 επαγγελματικές οργανώσεις εκδήλωσαν ενδιαφέρον για τις κοινές αρχές εκπαίδευσης, αλλά δεν υπήρξαν επίσημες προτάσεις από τα κράτη μέλη. Η περαιτέρω ανάλυση της εκδήλωσης ενδιαφέροντος αποκάλυψε ότι ορισμένα από τα εν λόγω επαγγέλματα δεν πληρούσαν το απαιτούμενο κατώτατο όριο που θέτουν τα κράτη μέλη στα οποία το επάγγελμα ή η εκπαίδευση και κατάρτιση είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενα, π.χ. οστεοπαθητικοί, χειροπράκτες και γυμναστές. Άλλες προτάσεις θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε παράταση των νομοθετικών ρυθμίσεων σε εθνικό επίπεδο, γεγονός που θα είχε, ενδεχομένως, αρνητικές συνέπειες στην πρόσβαση στο επάγγελμα και στην κινητικότητα. Τέτοιου είδους μέτρα δεν θα οδηγούσαν, εν τέλει, στην επίτευξη του βασικού στόχου των κοινών αρχών εκπαίδευσης, ο οποίος είναι να επιτρέπει στους επαγγελματίες να μετακινούνται με μεγαλύτερη ευκολία μεταξύ των κρατών μελών.

Τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο διαβουλεύσεων μέσω της ομάδας συντονιστών, εξέφρασαν, κατά κανόνα, θετικές απόψεις σχετικά με τη θέσπιση κοινών αρχών εκπαίδευσης για μηχανικούς και εκπαιδευτές χιονοδρομίας, αλλά εμφανίστηκαν μάλλον επιφυλακτικά όσον αφορά την εφαρμογή σε άλλα επαγγέλματα.

Προκειμένου να διερευνήσει τη δυνατότητα ανάπτυξης κοινών πλαισίων εκπαίδευσης, η Επιτροπή ανέθεσε την εκπόνηση δύο μελετών. Η μία αφορούσε βοηθούς υγειονομικής περίθαλψης[35] (2015-2016) και η άλλη μηχανικούς[36] (2016-2017).

Όσον αφορά τους βοηθούς υγειονομικής περίθαλψης, αν και η μελέτη εντόπισε βαθμό σύγκλισης μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά ένα βασικό σύνολο γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων και ενδιαφέροντος για τον καθορισμό του ρόλου των βοηθών υγειονομικής περίθαλψης σε ολόκληρη την Ευρώπη, εκφράστηκαν αποκλίνουσες απόψεις σχετικά με τα επίπεδα εκπαίδευσης που απαιτείται, τα επίπεδα προσόντων που πρέπει να επιτευχθούν, το τελικό επίπεδο αυτονομίας των επαγγελματιών και τις πιθανές ανεπιθύμητες συνέπειες της ανάπτυξης ενός τέτοιου πλαισίου για τις εθνικές υπηρεσίες υγείας και τα εκπαιδευτικά συστήματα.

Όσον αφορά τους μηχανικούς, σύμφωνα με τη χαρτογράφηση του επαγγέλματος, διαπιστώθηκε η ύπαρξη ευρέος φάσματος καθεστώτων νομοθετικής ρύθμισης του επαγγέλματος και μεγάλου αριθμού ειδικοτήτων μηχανικών. Η εργασία επικεντρώθηκε, τελικά, στους πολιτικούς μηχανικούς. Παρότι υπήρξε συναίνεση όσον αφορά την προώθηση της ιδέας ενός πλαισίου για τους μηχανικούς, αρκετά ενδιαφερόμενα μέρη (ιδίως κράτη μέλη

[35] Βασικές δεξιότητες των βοηθών υγειονομικής περίθαλψης στην Ευρώπη (CC4HCA), διαθέσιμη στη διεύθυνση https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/workforce/docs/2018_corecompetences_healthcareassistants_en.pdf.

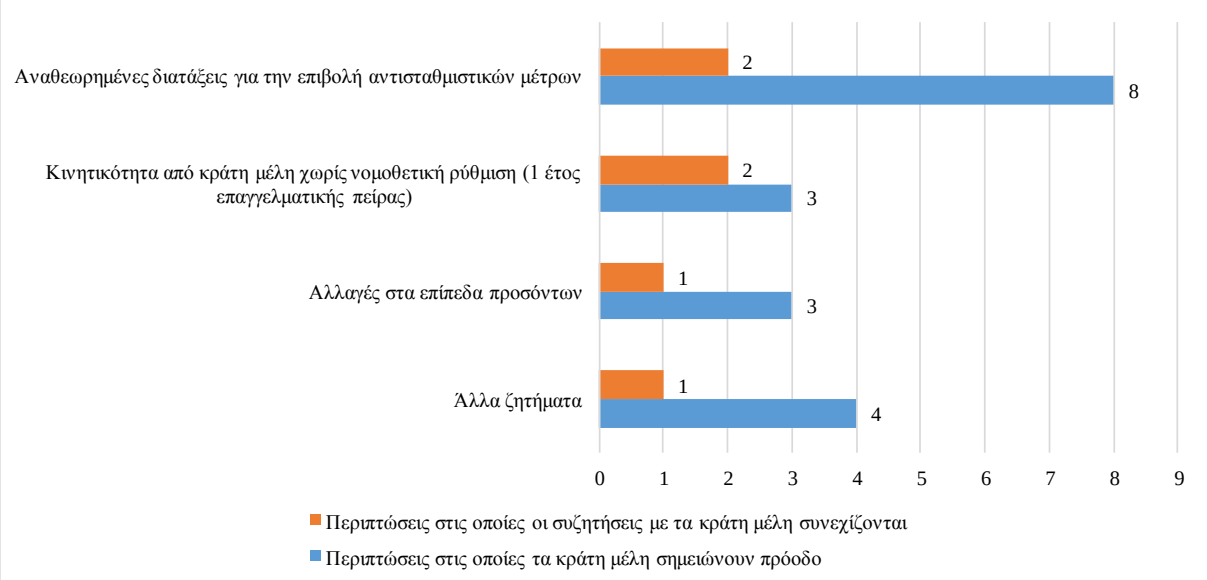
[36] Δεν έχει δημοσιευθεί.

στα οποία δεν υφίσταται νομοθετική ρύθμιση) και πάροχοι εκπαίδευσης εξέφρασαν ενδοιασμούς όσον αφορά τη διαδικασία και τις ενδεχόμενες συνέπειες στη ρύθμιση του επαγγέλματος σε χώρες χωρίς νομοθετική ρύθμιση, καθώς και στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Γενικό σύστημα αναγνώρισης και προσωρινή παροχή υπηρεσιών

Η μεταφορά της αναθεώρησης του **γενικού συστήματος αναγνώρισης** στο εθνικό δίκαιο πραγματοποιήθηκε με ικανοποιητικό τρόπο σε όλα, σχεδόν, τα κράτη μέλη, με εξαίρεση ορισμένες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που αφορούσαν, για παράδειγμα, αλλαγές στα επίπεδα προσόντων, τους νέους κανόνες για την κινητικότητα από χώρες χωρίς νομοθετική ρύθμιση και τον καθορισμό αντισταθμιστικών μέτρων. Στη συντριπτική πλειονότητα των περιπτώσεων, τα κράτη μέλη σημείωσαν πρόοδο, καθώς ανταποκρίθηκαν στα μέτρα για την αντιμετώπιση παραβάσεων και γνωστοποίησαν συγκεκριμένες λύσεις για τα τεθέντα ζητήματα. Σε πολύ λίγες περιπτώσεις, οι συζητήσεις συνεχίζονται με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη (βλ. μέρος ΙΙΙ του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, πίνακας σχετικά με το «Γενικό σύστημα αναγνώρισης»).

Διάγραμμα 3. Αριθμός κρατών μελών τα οποία αφορούν βασικά ζητήματα μη συμμόρφωσης σε σχέση με το γενικό σύστημα αναγνώρισης (Μάρτιος 2020)

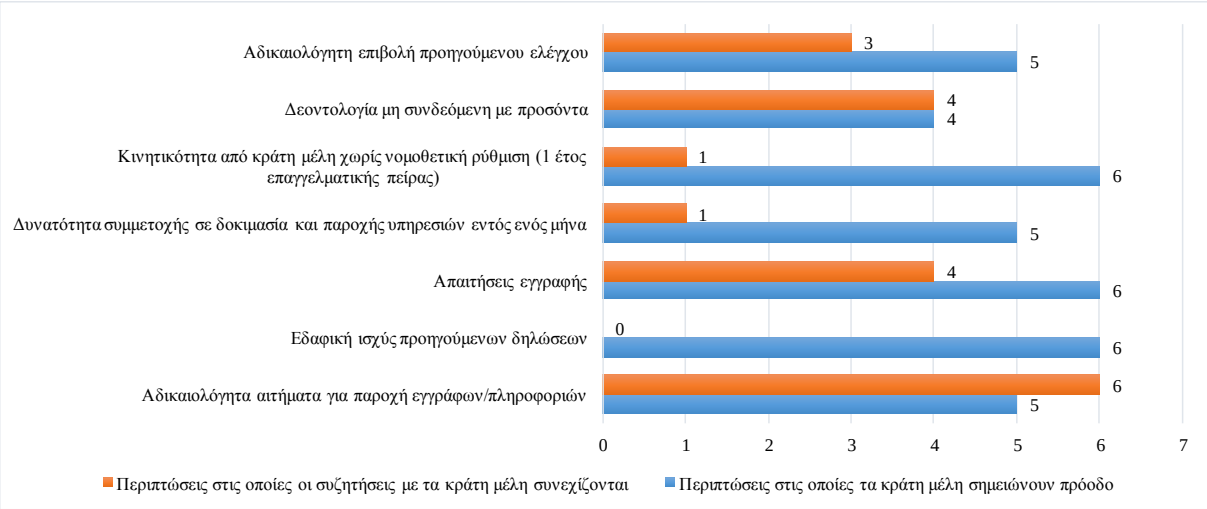

Η διασφάλιση συνεκτικής και αποτελεσματικής εφαρμογής των **διατάξεων που διέπουν την προσωρινή και περιστασιακή παροχή υπηρεσιών** σε όλα τα κράτη μέλη προς όφελος των πολιτών και των επιχειρήσεων αποτελεί βασική συνιστώσα μιας αποδοτικής ενιαίας αγοράς υπηρεσιών για τα νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα. Πρόκειται για στοιχείο καίριας

σημασίας προκειμένου να διασφαλιστεί η εφαρμογή του άρθρου 56 της ΣΛΕΕ και να προστατευτεί η θεμελιώδης αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

Η εφαρμογή των αναθεωρημένων διατάξεων του τίτλου ΙΙ της αναθεωρημένης οδηγίας για την προσωρινή και περιστασιακή παροχή υπηρεσιών προκάλεσε προβλήματα σε 21 κράτη μέλη, με οκτώ από τα οποία οι συζητήσεις εξακολουθούν να βρίσκονται σε εξέλιξη. Ειδικότερα, οι περιπτώσεις μη συμμόρφωσης στα εν λόγω κράτη μέλη αφορούσαν τα κύρια ζητήματα που περιγράφονται στο γράφημα 4 κατωτέρω (βλ. μέρος ΙΙΙ του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, πίνακας για την «προσωρινή παροχή υπηρεσιών»):

Διάγραμμα 4. Αριθμός κρατών μελών τα οποία αφορούν βασικά ζητήματα μη συμμόρφωσης (προσωρινή παροχή υπηρεσιών) (Μάρτιος 2020)

Σε συνέχεια των μέτρων για την αντιμετώπιση παραβάσεων που έλαβε η Επιτροπή, συνεχίζονται οι συζητήσεις με αρκετά κράτη μέλη όσον αφορά ζητήματα όπως:

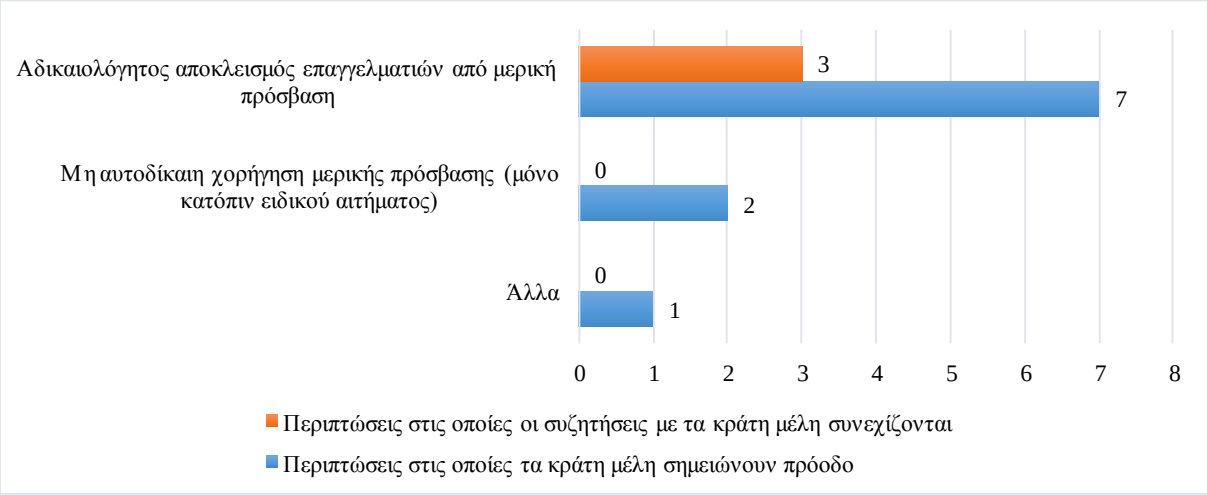
- αδικαιολόγητες έρευνες σχετικά με τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν ή αιτήματα για προσκόμιση εγγράφων που υπερβαίνουν τα επιτρεπόμενα βάσει της αναθεωρημένης οδηγίας·
- ισχύς των προηγούμενων δηλώσεων σε ολόκληρη την επικράτεια του κράτους μέλους υποδοχής·
- τις απαιτήσεις καταχώρισης που υπερβαίνουν τα επιτρεπόμενα βάσει του άρθρου 6 της αναθεωρημένης οδηγίας·
- ή τη δυνατότητα των παρόχων υπηρεσιών να υποβάλλονται σε δοκιμασία επάρκειας και να παρέχουν τις υπηρεσίες τους εντός ενός μηνός από τη λήψη της απόφασης.

Μερική πρόσβαση

Η εφαρμογή των νέων κανόνων σχετικά με τη **μερική πρόσβαση** προκάλεσε προβλήματα σε 12 κράτη μέλη. Ειδικότερα, η δράση της Επιτροπής για την επιβολή της νομοθεσίας

αφορούσε τα δύο κύρια θέματα που συζητήθηκαν παρακάτω (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. μέρος III του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, πίνακα με τίτλο «Μερική πρόσβαση»).

Διάγραμμα 5. Αριθμός κρατών μελών τα οποία αφορούν βασικά ζητήματα μη συμμόρφωσης (μερική πρόσβαση) (Μάρτιος 2020)

Το πρώτο ζήτημα αφορούσε τον αποκλεισμό ορισμένων επαγγελμάτων από την αρχή της μερικής πρόσβασης. Παρότι οι διατάξεις για τη μερική πρόσβαση δεν εφαρμόζονται σε επαγγελματίες οι οποίοι επωφελούνται από την αυτόματη αναγνώριση των επαγγελματικών τους προσόντων (όπως ιατροί, νοσηλευτές, βιοτέχνες/έμποροι ή επαγγελματίες που επωφελούνται από τις κοινές αρχές εκπαίδευσης), οι διατάξεις της αναθεωρημένης οδηγίας δεν έχουν ως στόχο να αποκλείσουν τη μερική πρόσβαση σε διακριτά τμήματα των δραστηριοτήτων των «τομεακών» επαγγελμάτων. Ο απόλυτος αποκλεισμός αυτού του είδους από την αρχή της μερικής πρόσβασης δεν συνάδει με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου ή με την αρχή της αναλογικότητας στο πλαίσιο των θεμελιωδών ελευθεριών[37]. Το ζήτημα αυτό απασχόλησε δέκα κράτη μέλη. Παρότι σε πολλά κράτη μέλη σημειώθηκε πρόοδος, οι συζητήσεις με άλλα συνεχίζονται.

Δεύτερον, η Επιτροπή υποστήριξε ότι η μερική πρόσβαση θα πρέπει να εφαρμόζεται ως αυτοδίκαιη απόφαση και όχι μόνον κατόπιν ειδικού και ρητού αιτήματος του αιτούντος. Τα περισσότερα άτομα δεν έχουν, πιθανόν, πλήρη γνώση της δυνατότητας απόκτησης μερικής πρόσβασης σε ένα επάγγελμα και, κατά συνέπεια, συχνά δεν είναι σε θέση να υποβάλουν σχετική αίτηση μετά την απόρριψη του αιτήματός τους για αναγνώριση που αφορά πλήρη πρόσβαση στο επάγγελμα. Συνεπώς, σε περιπτώσεις στις οποίες θα μπορούσε να είναι εφαρμοστέα η μερική πρόσβαση, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει είτε να αξιολογούν τη δυνατότητα μερικής πρόσβασης στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας αναγνώρισης ή, τουλάχιστον, να παρέχουν σαφή ενημέρωση στον αιτούντα σχετικά με τη συγκεκριμένη δυνατότητα. Το ζήτημα αυτό απασχόλησε δύο κράτη μέλη, τα οποία σημείωσαν πρόοδο, προτείνοντας πρακτικές λύσεις.

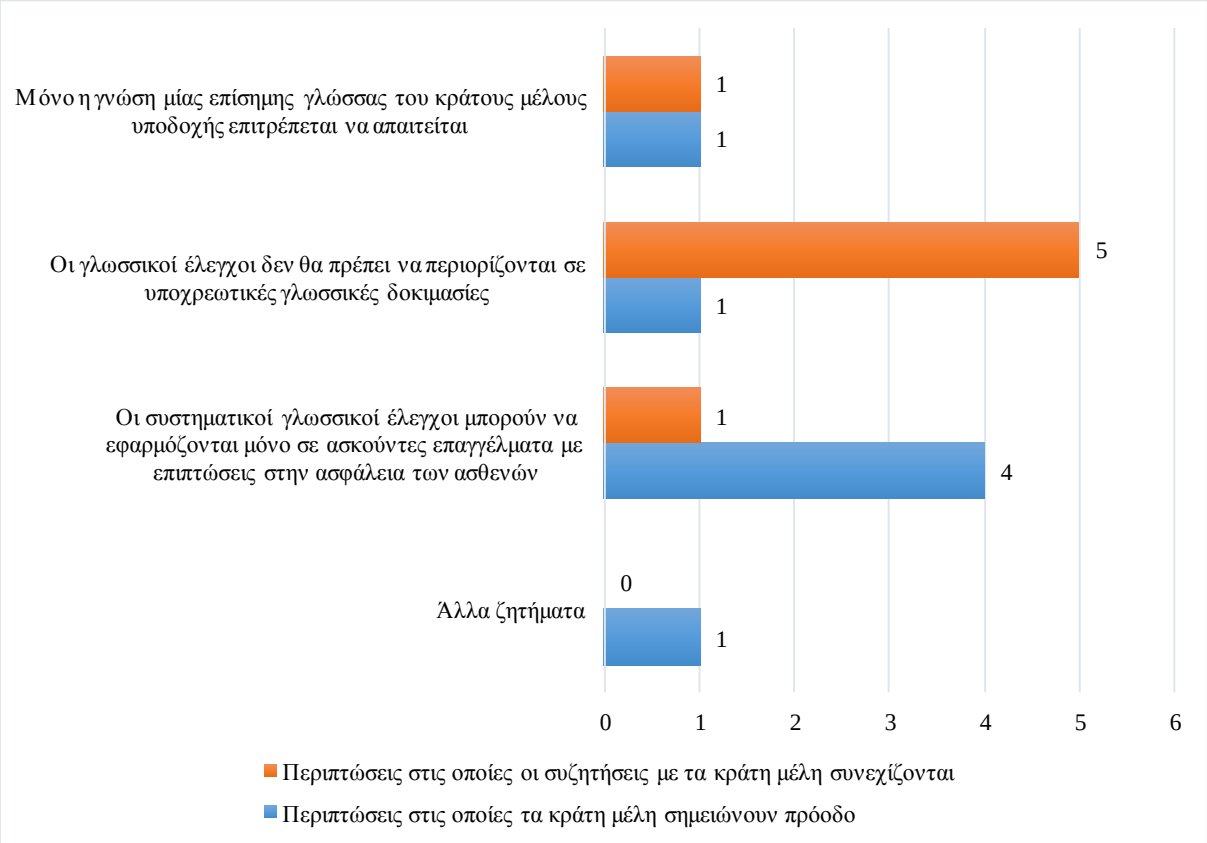
[37] ΔΕΕ της 27.6.2013, υπόθεση C-575/11, *Nasiopoulos*, ECLI:EU:C:2013:430.

Είναι επίσης σκόπιμο να επισημανθεί ότι, στις ανά διετία εκθέσεις, ορισμένα κράτη μέλη έθεσαν το πρόβλημα της εφαρμογής της μερικής πρόσβασης στην περίπτωση που η νομοθετική ρύθμιση θεσπίζει προστασία μόνο για τους επαγγελματικούς τίτλους (δεδομένου ότι η μερική πρόσβαση αφορά ουσιαστικά την πρόσβαση σε επαγγελματικές δραστηριότητες, αλλά όχι τους τίτλους για την άσκηση των εν λόγω επαγγελμάτων).

Γλωσσικοί έλεγχοι

Η εφαρμογή των νέων κανόνων για τους **γλωσσικούς ελέγχους** αντιμετωπίστηκε στην επιβολή της νομοθεσίας για το ένα τρίτο περίπου των κρατών μελών και αφορούσε ειδικά βασικά ζητήματα μη συμμόρφωσης στο διάγραμμα 6 κατωτέρω (βλ. μέρος III του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, πίνακας «Γλωσσικοί έλεγχοι»).

Διάγραμμα 6. Αριθμός κρατών μελών τα οποία αφορούν βασικά ζητήματα μη συμμόρφωσης (γλωσσικοί έλεγχοι) (Μάρτιος 2020)

Τα μέτρα επιβολής της Επιτροπής είχαν ως στόχο να διασφαλίσουν, για παράδειγμα, ότι επιτρέπεται να απαιτείται η γνώση μόνο μίας επίσημης γλώσσας του κράτους μέλους υποδοχής και ότι οι συστηματικοί γλωσσικοί έλεγχοι μπορούν να εφαρμόζονται μόνο σε ασκούντες επαγγέλματα που έχουν επιπτώσεις στην ασφάλεια των ασθενών. Σε αρκετές περιπτώσεις κρατών μελών που επιβάλλουν υποχρεωτικές γλωσσικές δοκιμασίες η εξεύρεση λύσης αποδείχθηκε ιδιαίτερα προβληματική και οι συζητήσεις με τα περισσότερα εν λόγω

κράτη μέλη συνεχίζονται. Με βάση την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου[38], η Επιτροπή υποστήριξε ότι η γνώση της γλώσσας μπορεί να εξετάζεται μόνο εφόσον το τεκμήριο που προσκόμισε ο αιτών (π.χ. πιστοποιητικό γλωσσομάθειας από σχολή ξένων γλωσσών) δεν έχει αποδεικτική ισχύ.

Πρακτική άσκηση

Η Επιτροπή έθεσε ζητήματα που αφορούν τους νέους κανόνες για την **αναγνώριση της επαγγελματικής πρακτικής άσκησης** που πραγματοποιείται σε άλλα κράτη μέλη. Διαπιστώθηκαν επτά περιπτώσεις μη συμμόρφωσης της κοινοποιηθείσας εθνικής νομοθεσίας με τους κανόνες, λόγω πλήρους έλλειψης μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, εσφαλμένης εφαρμογής των διατάξεων για την πρακτική άσκηση ή μη δημοσίευσης κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά την οργάνωση και την αναγνώριση της επαγγελματικής πρακτικής άσκησης που πραγματοποιείται στο εξωτερικό. Παρά το γεγονός ότι τα περισσότερα κράτη μέλη σημείωσαν πρόοδο όσον αφορά την αντιμετώπιση των ζητημάτων που τέθηκαν, ορισμένα άλλα απαιτούν περαιτέρω παρακολούθηση από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη (βλ. μέρος ΙΙΙ του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, πίνακας για τις «περιόδους πρακτικής άσκησης»).

Σύστημα πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά

Το ΙΜΙ έχει συμβάλει στην ομαλή λειτουργία της οδηγίας 2005/36/ΕΚ από το 2008, καθιστώντας εφικτή την άμεση, ταχεία και εύκολη επικοινωνία μεταξύ των εθνικών αρμόδιων αρχών μέσω μιας ασφαλούς διαδικτυακής πλατφόρμας, όπως επίσης και στην υπέρβαση των γλωσσικών εμποδίων, καθώς περιλαμβάνει εκ των προτέρων μεταφρασμένα σύνολα ερωτήσεων και απαντήσεων.

Η θέση σε ισχύ της τροποποιητικής οδηγίας 2013/55/ΕΕ κατέστησε υποχρεωτική τη χρήση του ΙΜΙ αφενός για τη διοικητική συνεργασία και, αφετέρου, για την κοινοποίηση των τίτλων εκπαίδευσης που πληρούν τις εναρμονισμένες ελάχιστες απαιτήσεις εκπαίδευσης, όπως αυτές απαριθμούνται στο παράρτημα V της αναθεωρημένης οδηγίας.

Το τμήμα 1 του μέρους IV του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής παρέχει στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη χρήση της πλατφόρμας ΙΜΙ βάσει της οδηγίας. Καταδεικνύει σαφώς ότι η χρήση του ΙΜΙ για τη γενική διοικητική συνεργασία αυξάνεται σταθερά με την πάροδο του χρόνου (διάγραμμα 1 του μέρους IV του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής) και έχει σχεδόν διπλασιαστεί, καθώς η χρήση του κατέστη υποχρεωτική το 2016 (διάγραμμα 2 του μέρους IV του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής). Ωστόσο, υπάρχουν διαφορές στις δραστηριότητες των επιμέρους κρατών μελών, καθώς ορισμένα είναι προδραστικοί αποστολείς αιτημάτων και άλλα κυρίως αποδέκτες των δεκτών (διάγραμμα 3 του μέρους IV του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών

[38] ΔΕΕ της 6.6.2000, υπόθεση C-281/98, *Angonese*, ECLI:EU:C:2000:296, σκέψεις 38-44 και της 5.2.2015, υπόθεση C-317/14 *Kommission/Belgium*, ECLI:EU:C:2015:63, σκέψεις 27-31. Το Δικαστήριο ήταν ιδιαίτερα σαφές, αναφέροντας ότι συνιστά αδικαιολόγητη διάκριση η περίπτωση κατά την οποία οι γλωσσικές γνώσεις μπορούν να αποδειχθούν αποκλειστικά με την προσκόμιση ενός μόνο διπλώματος, όπως ένα πιστοποιητικό χορηγούμενο αποκλειστικά σε ένα κράτος μέλος (ή σε επαρχία του).

της Επιτροπής). Παρότι το μέσο ποσοστό απόκρισης παραμένει αρκετά υψηλό (άνω του 96 %), σε ορισμένα κράτη μέλη το εν λόγω ποσοστό είναι εμφανώς χαμηλότερο. Η μεγαλύτερη διακύμανση μεταξύ των κρατών μελών είναι στον μέσο χρόνο απόκρισης (διάγραμμα 4 του μέρους IV του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής).

Η αναποτελεσματική χρήση του ΙΜΙ για αιτήματα πληροφόρησης από αρκετά κράτη μέλη συνιστά μια από τις πιο συχνά αναφερόμενες προκλήσεις στις ανά διετία εκθέσεις των κρατών μελών. Σύμφωνα με τις εθνικές αρχές, η ανταλλαγή πληροφοριών θα μπορούσε να είναι πιο αποτελεσματική, ο χρόνος απόκρισης ορισμένων χωρών είναι εξαιρετικά μεγάλος, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις δεν λαμβάνονται ικανοποιητικές απαντήσεις, ιδίως όσον αφορά υποθέσεις σχετικές με επαγγέλματα που δεν είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενα στο κράτος μέλος υποδοχής, υποθέσεις που αφορούν τη νομοθετικά ρυθμιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση ή την εξακρίβωση της επαγγελματικής εμπειρίας. Αναφέρθηκε επίσης ότι ορισμένα κράτη μέλη δεν χρησιμοποίησαν με συνέπεια το ΙΜΙ για να ζητήσουν διευκρινίσεις και, ως εκ τούτου, να δημιουργήσουν μεγαλύτερο βάρος για τους επαγγελματίες.

Οι ενότητες του ΙΜΙ για την κοινοποίηση των τίτλων εκπαίδευσης που απαριθμούνται στο παράρτημα V της αναθεωρημένης οδηγίας ενσωματώθηκαν το 2014, αντικαθιστώντας το προηγούμενο σύστημα κοινοποίησης μέσω επίσημης αλληλογραφίας, με τη μεσολάβηση των μόνιμων αντιπροσωπειών των κρατών μελών. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή ανέπτυξε ειδικές ενότητες ΙΜΙ ανά επάγγελμα, οι οποίες είναι διαθέσιμες από την έναρξη ισχύος της αναθεωρημένης οδηγίας. Άνω του 70 % των αλλαγών στους τίτλους εκπαίδευσης που κοινοποιήθηκαν μέσω του ΙΜΙ είναι ήδη αποτυπωμένες στο παράρτημα V της αναθεωρημένης οδηγίας, όπως αυτό επικαιροποιήθηκε με επαναλαμβανόμενες κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεις της Επιτροπής[39]. Στο πλαίσιο αυτό, η έγκαιρη κοινοποίηση των αλλαγών στους τίτλους εκπαίδευσης από τα κράτη μέλη μέσω του ΙΜΙ συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου η Επιτροπή να προβαίνει σε τακτική επικαιροποίηση του παραρτήματος V.

Ευρωπαϊκή επαγγελματική ταυτότητα και μηχανισμός προειδοποίησης

Το ΙΜΙ έχει καταστεί επιτυχημένη πλατφόρμα για τη λειτουργία των δύο νέων μέσων που θεσπίστηκαν με την τελευταία αναθεώρηση της οδηγίας, της **ευρωπαϊκής επαγγελματικής ταυτότητας** (ΕΕΤ) και του **μηχανισμού προειδοποίησης.**

Η αναθεωρημένη οδηγία καθορίζει τη νομική βάση για τον μηχανισμό προειδοποίησης και την ΕΕΤ όσον αφορά ορισμένα επαγγέλματα. Ακολούθως, το 2015, η Επιτροπή εξέδωσε εκτελεστικό κανονισμό[40] για την καθιέρωση της ΕΕΤ για πέντε επαγγέλματα (νοσηλευτές υπεύθυνους για τη γενική περίθαλψη, φαρμακοποιούς, φυσικοθεραπευτές, μεσίτες ακινήτων και οδηγούς ορειβασίας) από τις 18 Ιανουαρίου 2016.

[39] Βλ. υποσημείωση 33 ανωτέρω.

[40] Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2015/983 της Επιτροπής, της 24 Ιουνίου 2015, σχετικά με τη διαδικασία για την έκδοση της ευρωπαϊκής επαγγελματικής ταυτότητας και την εφαρμογή του μηχανισμού προειδοποίησης σύμφωνα με την οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ), ΕΕ L 159 της 25.6.2015, σ. 27-42.

Η Επιτροπή παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς τη λειτουργία των εν λόγω δύο νέων μέσων. Δύο έτη μετά την εγκαινίασή τους, η Επιτροπή αξιολόγησε την εμπειρία των ενδιαφερόμενων μερών από τη χρήση της ΕΕΤ και του μηχανισμού προειδοποίησης. Τα πορίσματά της, συνοδευόμενα από στατιστικά στοιχεία τεκμηρίωσης, δημοσιεύθηκαν σε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής[41] στις 9 Απριλίου 2018 (στο εξής: έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής του 2018). Στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής του 2018 εμφανίζεται ότι τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη έκριναν θετικά την ΕΕΤ και τον μηχανισμό προειδοποίησης, αν και υπογραμμίζεται η σημασία διαρκούς νομικής και τεχνικής καθοδήγησης και προσαρμογής των λειτουργιών της πλατφόρμας.

Η παρούσα έκθεση δεν έχει πρόθεση να επαναλάβει τα πορίσματα του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής του 2018, τα οποία είναι διαθέσιμα με λεπτομέρεια. Ωστόσο, επειδή τα υποστηρικτικά στατιστικά στοιχεία έχουν εξελιχθεί από τη δημοσίευσή τους, το μέρος IV τμήμα 3 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση παρέχει επικαιροποιημένη επισκόπηση των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένης της πλέον πρόσφατης περιόδου 2018-2019.

Το διαρκές έργο επιβολής της νομοθεσίας από την Επιτροπή αντιμετωπίζει τα προβλήματα στα δύο τρίτα των κρατών μελών (18) όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις διατάξεις για την ΕΕΤ και σε περισσότερα από τα μισά κράτη μέλη (15) αναφορικά με την εφαρμογή του μηχανισμού προειδοποίησης. Στο διάγραμμα 7 παρουσιάζονται τα βασικά ζητήματα μη συμμόρφωσης.

[41] Ευρωπαϊκή Επιτροπή, SWD (2018) 90 final, Αξιολόγηση της εμπειρίας των ενδιαφερόμενων μερών από τις διαδικασίες της ευρωπαϊκής επαγγελματικής ταυτότητας και του μηχανισμού προειδοποίησης.

Διάγραμμα 7. Αριθμός κρατών μελών τα οποία αφορούν βασικά ζητήματα μη συμμόρφωσης (ΕΕΤ) (Μάρτιος 2020)

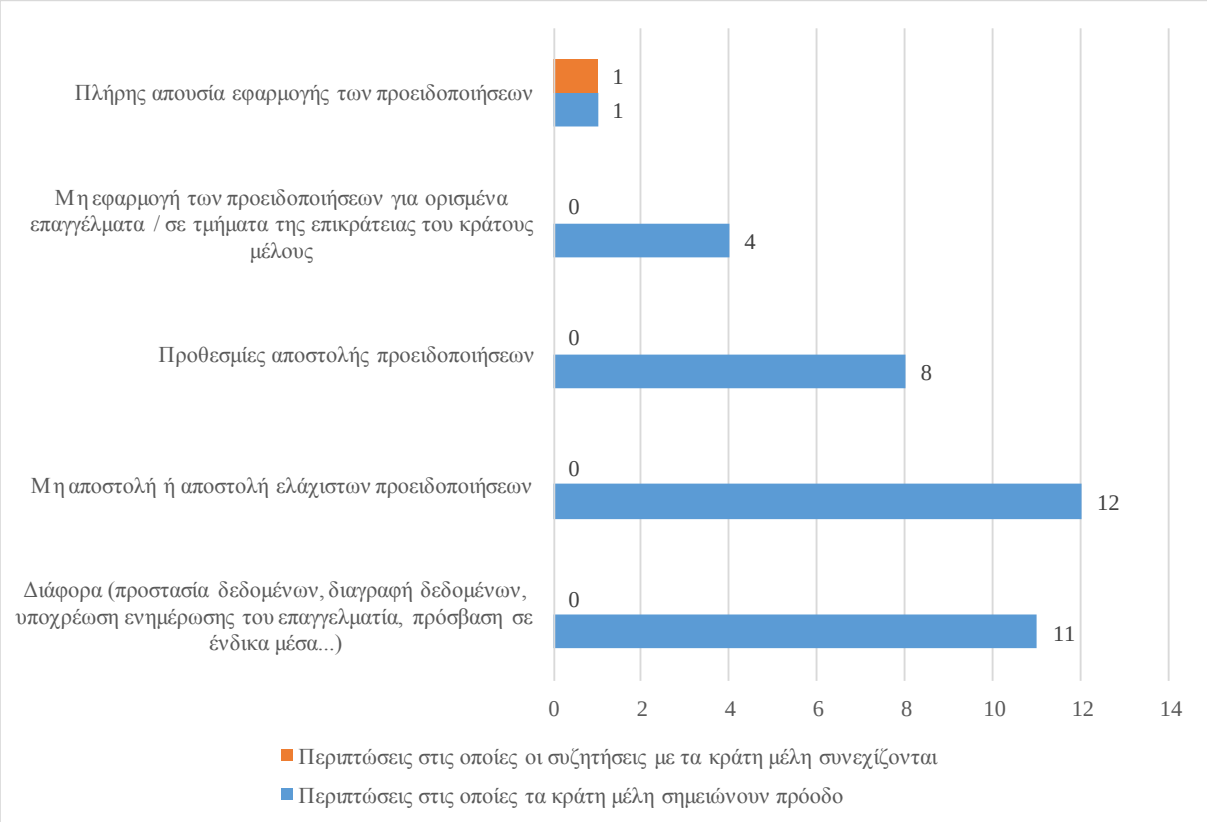

Τα ζητήματα που σχετίζονται με την ΕΕΤ και προσδιόρισε η Επιτροπή στην αξιολόγησή της για τα κοινοποιηθέντα από τα κράτη μέλη μέτρα μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία ήταν επί το πλείστον τεχνικά και αφορούσαν διαδικαστικούς κανόνες. Σ' αυτά περιλαμβάνονταν απουσία ή εσφαλμένος ορισμός των προθεσμιών στη νομοθεσία και μη παροχή σιωπηρής αναγνώρισης σε όλες τις περιπτώσεις που απαιτείται βάσει της αναθεωρημένης οδηγίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κανόνες για την ΕΕΤ δεν μεταφέρθηκαν στο εθνικό δίκαιο όσον αφορά ορισμένα επαγγέλματα ή τμήματα της επικράτειας ενός κράτους μέλους. Μετά τις επιστολές επί παραβάσει της Επιτροπής, τα κράτη μέλη επέδειξαν πρόοδο στην επίλυση όλων των περιπτώσεων μη συμμόρφωσης (βλ. μέρος ΙΙΙ του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, πίνακα με θέμα «EPC»).

Σύμφωνα με τις ανά διετία εκθέσεις των κρατών μελών, το αποθετήριο εγγράφων ΕΕΤ στο IMI είναι καίριας σημασίας για την καλή λειτουργία της διαδικασίας ΕΕΤ. Το αποθετήριο εγγράφων ΕΕΤ είναι μια βάση δεδομένων στο IMI, στην οποία κάθε κράτος μέλος κοινοποιεί τις απαιτήσεις σε έγγραφα και τα τέλη αίτησης για σχετικές με την ΕΕΤ διαδικασίες. Εντούτοις, σύμφωνα με την ανατροφοδότηση των κρατών μελών στο πλαίσιο των ανά διετία εκθέσεων, ορισμένα κράτη μέλη δεν αναφέρουν στο αποθετήριο ΕΕΤ όλα τα έγγραφα που απαιτούν. Άλλα δεν λαμβάνουν υπόψη τους κανόνες που ορίζει ο εκτελεστικός κανονισμός σχετικά με τις αιτήσεις για έγγραφα που δεν επιτρέπονται. Σύμφωνα με τις ανά διετία εκθέσεις, σε ορισμένες περιπτώσεις εξακολουθεί να μην υπάρχει αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των αρμόδιων αρχών (π.χ. ορισμένες αρχές ζητούν πρόσθετα έγγραφα, ακόμη και ελλείψει αμφιβολιών ή χωρίς προηγούμενη επικοινωνία με την αρχή του έτερου κράτους μέλους).

Όσον αφορά την ΕΕΤ, ορισμένα κράτη μέλη ζήτησαν επίσης σαφέστερο προσδιορισμό της έννοιας προσωρινή και περιστασιακή παροχή υπηρεσιών. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, για την προσωρινή παροχή υπηρεσιών, η EPC απλώς αντικαθιστά την προηγούμενη δήλωση βάσει του άρθρου 7 της αναθεωρημένης οδηγίας (δηλαδή δήλωση σχετικά με σκοπούμενες μελλοντικές δραστηριότητες) και, ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται διαφορετικά. Κατά συνέπεια, η αίτηση ΕΕΤ για προσωρινή παροχή υπηρεσιών δεν μπορεί να απορριφθεί παρά μόνο για λόγους απουσίας συνοδευτικών εγγράφων, μη απόδειξης νόμιμης εγκατάστασης ή άλλους ουσιαστικούς λόγους δυνάμει του άρθρου 7 της αναθεωρημένης οδηγίας. Συγκεκριμένα, η διάρκεια και η φύση των προηγούμενων επαγγελματικών δραστηριοτήτων στην επικράτεια του κράτους μέλους υποδοχής δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ως αποκλειστικός λόγος για την αιτιολόγηση της άρνησης έκδοσης ΕΕΤ. Τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν άλλα εποπτικά μέτρα για τον εντοπισμό και την επιβολή κυρώσεων σε επαγγελματίες που παραβιάζουν τους εφαρμοστέους εθνικούς κανόνες.

Διάγραμμα 8. Αριθμός κρατών μελών τα οποία αφορούν βασικά ζητήματα μη συμμόρφωσης (μηχανισμός προειδοποίησης) (Μάρτιος 2020)

Όσον αφορά την εφαρμογή του μηχανισμού προειδοποίησης, οι διαδικασίες επί παραβάσει είχαν ως στόχο να διασφαλίσουν, λόγου χάρη, ότι τα κράτη μέλη τηρούν την τριήμερη προθεσμία για την αποστολή προειδοποιήσεων και εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την προστασία των δεδομένων, τη διαγραφή των δεδομένων και τις πληροφορίες για επαγγελματίες. Τα μέτρα επιβολής που λήφθηκαν εναντίον σημαντικού αριθμού κρατών αφορούσαν τον μηχανισμό προειδοποίησης. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να αιτιολογήσουν γιατί δεν υπέβαλαν καθόλου ή υπέβαλαν μόνο λίγες προειδοποιήσεις από τη θέσπιση του

μηχανισμού προειδοποίησης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι ο μηχανισμός προειδοποίησης δεν εφαρμόστηκε καθόλου για συγκεκριμένα επαγγέλματα (π.χ. εκπαίδευση ανηλίκων, επαγγέλματα του τομέα της υγείας), για συγκεκριμένες περιπτώσεις (π.χ. παραποιημένα διπλώματα) ή μόνο σε τμήματα της επικράτειας ενός κράτους μέλους (βλ. μέρος ΙΙΙ του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, πίνακας σχετικά με τον «μηχανισμό επαγρύπνησης»).

Τα κράτη μέλη επέδειξαν πρόοδο στη συμμόρφωση με όλα τα σχετικά με τις προειδοποιήσεις ζητήματα (πλην ενός κράτους μέλους). Η Επιτροπή διεξάγει συζητήσεις με το εν λόγω κράτος μέλος. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι ο αριθμός των αρμόδιων αρχών που είναι καταχωρισμένες στο IMI για τις διάφορες ενότητες καταχωρίσεων αυξήθηκε σημαντικά το 2018 και το 2019 (βλ. διάγραμμα 7 στο μέρος IV του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής). Η αύξηση αυτή μπορεί να εξηγηθεί βάσει του έργου επιβολής της νομοθεσίας από την Επιτροπή, το οποίο ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2018.

Στις ανά διετία εκθέσεις τους, τα κράτη μέλη ανέφεραν ορισμένες προκλήσεις που σχετίζονται με τη λειτουργία του μηχανισμού προειδοποίησης. Σε αυτές περιλαμβάνονταν οι δυσκολίες τήρησης της προθεσμίας για την αποστολή προειδοποιήσεων, η τεχνική δυνατότητα διαχείρισης μεγάλου όγκου κοινοποιήσεων προειδοποίησης (φιλτράρισμα σημαντικών/σχετικών προειδοποιήσεων) και οι διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τις περιπτώσεις στις οποίες πρέπει να αποστέλλονται προειδοποιήσεις (λόγω διαφορετικών μηχανισμών επιβολής κυρώσεων). Ένα κράτος μέλος κάλεσε την Επιτροπή να επιληφθεί των νομικών επιπτώσεων που έχουν οι προειδοποιήσεις στην άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων σε επίπεδο ΕΕ.

Πρόσβαση σε διαδικτυακές πληροφορίες, διαδικασίες και μείωση της γραφειοκρατίας

Τα νομοθετικά πλαίσια σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο έχουν αλλάξει σημαντικά, με στόχο τη διευκόλυνση, τον εξορθολογισμό και την απλούστευση της υποβολής, αποθήκευσης και επεξεργασίας εγγράφων. Τόσο η οδηγία για τις υπηρεσίες όσο και η αναθεωρημένη οδηγία περιλαμβάνουν άρθρα με τα οποία ζητείται από τα κράτη μέλη η υποβολή στοιχείων διαδικτυακά, μέσω των κέντρων ενιαίας εξυπηρέτησης, και η διάθεση ηλεκτρονικών διαδικασιών στους παρόχους υπηρεσιών και τους επαγγελματίες. Η ΕΕΤ προάγει επίσης τη χρήση ηλεκτρονικών διαδικασιών για τις αιτήσεις αναγνώρισης.

Παρά τα προφανή οφέλη της ηλεκτρονικής επεξεργασίας αιτήσεων, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να διατηρούν ορισμένες απαιτήσεις, οι οποίες, όχι μόνο υπονομεύουν τις υφιστάμενες εξελίξεις προς ένα ψηφιακό πλαίσιο, αλλά παραβιάζουν επίσης το δίκαιο της ΕΕ. Κατά τους ελέγχους για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, η Επιτροπή εντόπισε ορισμένες παράνομες πρακτικές ή απαιτήσεις σχετικά με τα αιτήματα για έγγραφα σε ορισμένα κράτη μέλη, όπως αιτήσεις εγγράφων που υπερβαίνουν τις απαιτήσεις της οδηγίας (π.χ. για βιογραφικά σημειώματα ή φωτογραφίες που πληρούν συγκεκριμένο πρότυπο· υποβολή πρωτότυπων εγγράφων· επικυρωμένες μεταφράσεις για απόδειξη των τίτλων εκπαίδευσης του παραρτήματος V· επικυρωμένα αντίγραφα και/ή μεταφράσεις ταυτοτήτων ή διαβατηρίων· πληροφορίες σχετικά με την εκπαίδευση σε συγκεκριμένη μορφή· πιστοποίηση

της γνησιότητας εγγράφων από συγκεκριμένο φορέα ή είδος φορέα στο κράτος μέλος καταγωγής ή υποδοχής).

Η Επιτροπή έθεσε αυτές τις σαφώς παράνομες πρακτικές ή απαιτήσεις στα 15 ενδιαφερόμενα κράτη μέλη. Μετά την απόφαση της να κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει, τα κράτη μέλη επέδειξαν πρόοδο στην εξεύρεση πρακτικών λύσεων για τις περισσότερες από τις περιπτώσεις που εντοπίστηκαν (11 από 15). Ωστόσο, συνεχίζονται οι συζητήσεις με τα υπόλοιπα τέσσερα κράτη μέλη για τις απαιτήσεις σχετικά με τα έγγραφα (βλ. μέρος ΙΙΙ του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, πίνακας σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες στο διαδίκτυο, τις διαδικασίες και τη μείωση της γραφειοκρατίας).

Οι υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά τις απαιτήσεις για διαδικτυακή πληροφόρηση και υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για τους πολίτες δεν είναι νέες, δεδομένου ότι οι τροποποιήσεις που θέσπισε η οδηγία 2013/55/ΕΕ απλώς συμπλήρωσαν την οδηγία για τις υπηρεσίες[42]. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να συστήσουν κέντρα ενιαίας εξυπηρέτησης και να διασφαλίσουν ότι τα εν λόγω κέντρα παρέχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και ηλεκτρονικές διαδικασίες στους παρόχους υπηρεσιών. Στην πράξη αυτό συνεπάγεται ότι κάθε πάροχος υπηρεσιών (είτε είναι ήδη εγκατεστημένος σε ένα κράτος μέλος είτε όχι, είτε επιθυμεί να δημιουργήσει υπηρεσίες ή απλώς να παρέχει διασυνοριακές υπηρεσίες σε προσωρινό και περιστασιακό επίπεδο) θα πρέπει να μπορεί, διαδικτυακά και μέσω των κέντρων ενιαίας εξυπηρέτησης:

- να αποκτά όλες τις συναφείς πληροφορίες σχετικά με τους εφαρμοστέους νόμους που διέπουν την πρόσβαση σε υπηρεσίες και την παροχή τους·

- να ολοκληρώνει όλες τις διαδικασίες και τις διατυπώσεις που απαιτούνται για την πρόσβαση σε υπηρεσίες και την παροχή τους·

- να λαμβάνει υποστήριξη από τις αρμόδιες αρχές, η οποία συνίσταται σε πληροφορίες σχετικά με την κατά κανόνα ερμηνεία και εφαρμογή των ειδικών απαιτήσεων.

Προκειμένου να ελέγξει αν οι πολίτες και οι επιχειρήσεις μπορούν πράγματι να εντοπίζουν εύκολα τις σχετικές πληροφορίες και να ολοκληρώνουν τις διοικητικές διαδικασίες μέσω του διαδικτύου, η Επιτροπή διενήργησε το 2018/2019 αξιολόγηση, σε επίπεδο ΕΕ, των υπηρεσιών που παρέχουν τα εθνικά κέντρα ενιαίας εξυπηρέτησης, εστιάζοντας σε ένα δείγμα υπηρεσιών και επαγγελμάτων. Στην αξιολόγηση εξετάστηκε η διαδικτυακή διαθεσιμότητα πληροφοριών και οι διαδικτυακές διαδικασίες μέσω των κέντρων ενιαίας εξυπηρέτησης για την εγγραφή ενός αρχιτεκτονικού γραφείου, μιας τεχνικής εταιρείας και μιας εταιρείας παροχής φοροτεχνικών υπηρεσιών, καθώς για αιτήσεις ειδικών αδειών κατασκευής. Όσον

[42] Το άρθρο 57 παράγραφος 1 της αναθεωρημένης οδηγίας απαιτεί από τα κράτη μέλη να παρέχουν ορισμένες ειδικές πληροφορίες (όπως κατάλογο των νομοθετικά ρυθμιζόμενων επαγγελμάτων ή κατάλογο των επαγγελμάτων για τα οποία το κράτος μέλος εφαρμόζει προηγούμενο έλεγχο των επαγγελματικών προσόντων σε περίπτωση προσωρινής διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 4 της οδηγίας 2005/36/ΕΚ). Η αναθεωρημένη οδηγία επεκτείνει επίσης τις υποχρεώσεις της οδηγίας για τις υπηρεσίες σε επαγγέλματα που δεν καλύπτονται από την τελευταία, όπως επαγγέλματα του ιατρικού κλάδου, καθώς και σε διαδικασίες αναγνώρισης για τους εργαζομένους.

αφορά την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, η αξιολόγηση επικεντρώθηκε στους ιατρούς, τους αρχιτέκτονες, τους πολιτικούς μηχανικούς, τους ξεναγούς, τους οδηγούς ορειβασίας και τους εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Στην αξιολόγηση διαπιστώθηκε ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης σε όλα τα κράτη μέλη, σε βαθμό που ποικίλλει. Ως εκ τούτου, στις 6 Ιουνίου 2019 η Επιτροπή αποφάσισε να αποστείλει προειδοποιητικές επιστολές σε όλα τα κράτη μέλη σχετικά με τη διαθεσιμότητα πληροφοριών και διαδικασιών μέσω του διαδικτύου[43]. Τα βασικά κενά που εντοπίστηκαν αφορούσαν έλλειψη των ζητούμενων πληροφοριών μέσω των κέντρων ενιαίας εξυπηρέτησης, προβλήματα ποιότητας των πληροφοριών, έλλειψη διαδικτυακών διαδικασιών και, γενικότερα, προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι χρήστες οι οποίοι επιθυμούν πρόσβαση σε μια υπηρεσία ή ολοκλήρωσή της εκτός συνόρων. Σε αυτά περιλαμβάνεται η έλλειψη δυνατότητας των διασυνοριακών χρηστών να έχουν πρόσβαση σε διαδικτυακές διαδικασίες ή η απουσία δυνατότητας διαδικτυακών πληρωμών. Επί του παρόντος, η Επιτροπή αξιολογεί τις απαντήσεις των κρατών μελών στις προειδοποιητικές επιστολές και τις απαραίτητες ακόλουθες ενέργειες από κοινού με τα κράτη μέλη.

Με βάση τα ανωτέρω, παρά τα οφέλη των ηλεκτρονικών διαδικασιών και την άρτια ανεπτυγμένη διοικητική συνεργασία, ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να διατηρούν διαδικαστικές απαιτήσεις που δημιουργούν δυσκολίες στις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ή που υπερβαίνουν τις πρακτικές που επιτρέπονται από την αναθεωρημένη οδηγία. Η λειτουργία των εθνικών κέντρων ενιαίας εξυπηρέτησης, από άποψη διαθεσιμότητας πληροφοριών και διαδικτυακών διαδικασιών, χρήζει βελτίωσης στα περισσότερα κράτη μέλη, σε βαθμό που ποικίλλει.

Υποχρεώσεις διαφάνειας

Το άρθρο 59 της αναθεωρημένης οδηγίας επικεντρώθηκε στα μέτρα διαφάνειας, υποχρεώνοντας όλα τα κράτη μέλη να κοινοποιούν πληροφορίες σχετικά με τα οικεία νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων σε περιφερειακό επίπεδο.

Ειδικότερα, έως τις 18 Ιανουαρίου 2016, τα κράτη μέλη όφειλαν να παρέχουν τις ακόλουθες πληροφορίες μέσω της βάσης δεδομένων για τα νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα[44] (και να επικαιροποιούν τις πληροφορίες αυτές):

- κατάλογο των υφιστάμενων νομοθετικά ρυθμιζόμενων επαγγελμάτων, στον οποίο προσδιορίζουν τις δραστηριότητες που καλύπτονται από κάθε επάγγελμα, και κατάλογο της νομοθετικά ρυθμιζόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και της εκπαίδευσης με ειδική διάρθρωση[45]·

[43]Βλ. δελτίο τύπου της Επιτροπής MEMO/19/2772.

[44] https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/.

[45] Εκπαίδευση με ειδική δομή που αναφέρεται στο άρθρο 11 στοιχείο γ) σημείο ii) της αναθεωρημένης οδηγίας.

- κατάλογο των επαγγελμάτων για τα οποία θεωρείται απαραίτητος ο έλεγχος των προσόντων πριν από την πρώτη παροχή υπηρεσιών σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 4 της αναθεωρημένης οδηγίας, καθώς και αιτιολογία για τη συμπερίληψη των επαγγελμάτων στον εν λόγω κατάλογο·

- πληροφορίες σχετικά με τις απαιτήσεις που περιορίζουν την πρόσβαση σε νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα ή την άσκησή τους, καθώς και τους λόγους για τους οποίους θεωρούν ότι οι εν λόγω απαιτήσεις συμμορφώνονται με τις αρχές της μη διάκρισης και της αναλογικότητας.

Το άρθρο 59 παράγραφοι 3 και 5 της αναθεωρημένης οδηγίας αποτέλεσε τη νομική βάση για τη διαδικασία αμοιβαίας αξιολόγησης, η οποία διενεργήθηκε κατά την περίοδο 2014-2016. Τα κράτη μέλη είχαν τη δυνατότητα να συγκρίνουν τις ρυθμιστικές τους προσεγγίσεις και να δεσμευτούν για την απλούστευση, εφόσον απαιτείται, των οικείων εθνικών νομικών πλαισίων που διέπουν τα νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα. Με βάση αυτή τη διαδικασία, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να καταθέσουν, έως τις 18 Ιανουαρίου 2016, εθνικά σχέδια δράσης, στα οποία παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων αναλογικότητας και προσδιορίζουν τις ανάγκες για μεταρρυθμίσεις. Τα σχέδια κατέδειξαν πολύ διαφορετικά επίπεδα φιλοδοξιών στα διάφορα κράτη μέλη και οι αξιολογήσεις αναλογικότητας που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας αμοιβαίας αξιολόγησης ήταν συχνά ιδιαίτερα ανεπαρκείς.

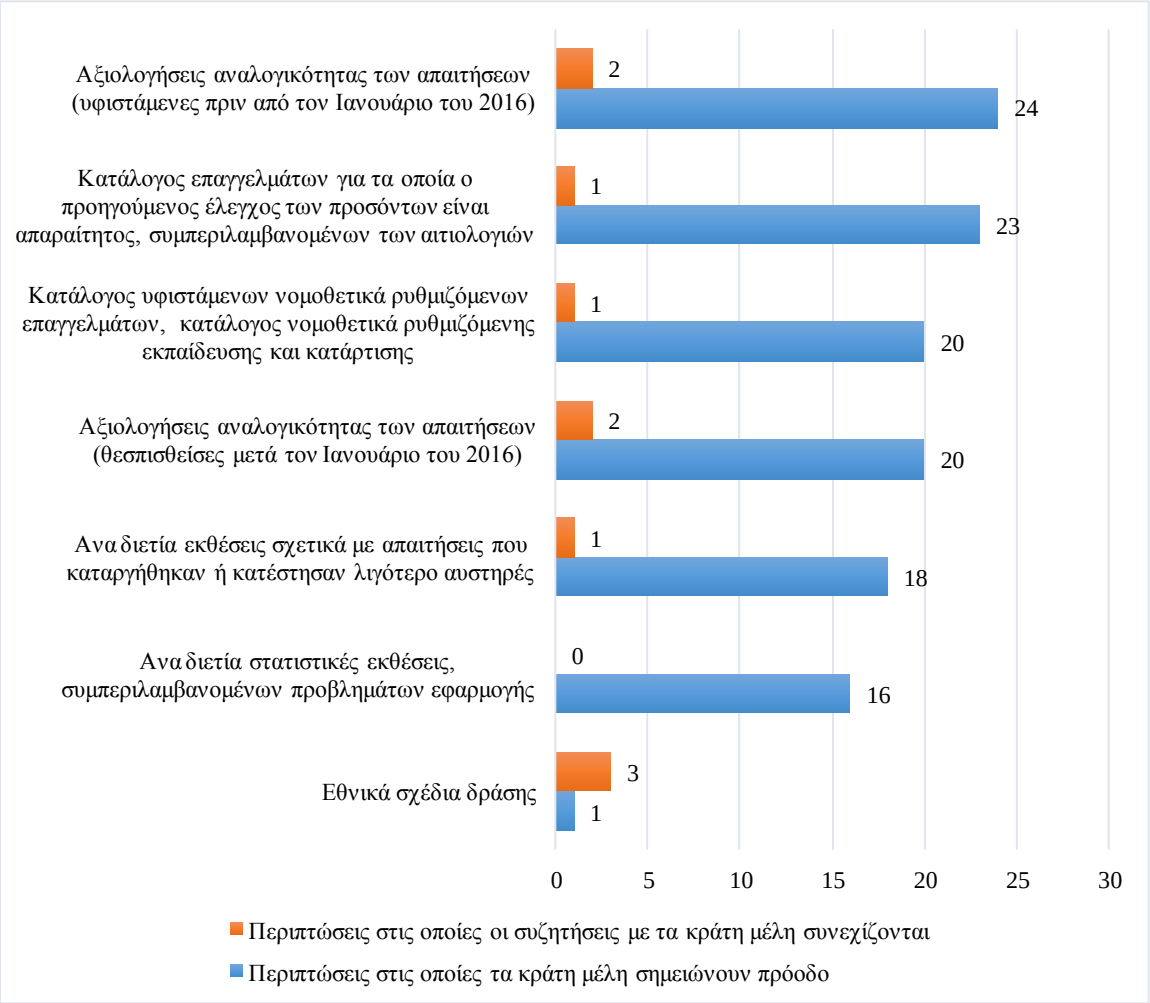
Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 59 παράγραφος 5 της αναθεωρημένης οδηγίας, εντός έξι μηνών από την έκδοση, τα κράτη μέλη καλούνταν να παράσχουν πληροφορίες στην Επιτροπή σχετικά με τυχόν απαιτήσεις που εισάγονται μετά τις 18 Ιανουαρίου 2016 και τους λόγους για τους οποίους θεωρούν ότι οι εν λόγω απαιτήσεις συμμορφώνονται με τις αρχές της μη διάκρισης και της αναλογικότητας.

Έως τις 18 Ιανουαρίου 2016, και κάθε δύο έτη στη συνέχεια, τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τυχόν απαιτήσεις που καταργήθηκαν ή που κατέστησαν λιγότερο αυστηρές.

Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή έχει προβεί σε διαρκείς επικαιροποιήσεις της βάσης δεδομένων με τα νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα, ώστε να ενσωματώνονται σε αυτή όλες οι πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 59 της οδηγίας. Για παράδειγμα, το 2018 ανέπτυξε ένα νέο έντυπο ελέγχου, με συγκεκριμένες ερωτήσεις, ώστε να βοηθήσει τα κράτη μέλη στην αξιολόγηση της αναλογικότητας των νομοθετικών ρυθμίσεων. Παράλληλα με το έντυπο ελέγχου, η Επιτροπή εξέδωσε ανεπίσημες οδηγίες, οι οποίες συζητήθηκαν στο πλαίσιο συνεδριάσεων της ομάδας εμπειρογνωμόνων. Σκοπός των εν λόγω μέτρων ήταν να βελτιωθεί η ποιότητα και η διεισδυτικότητα των αναλύσεων που παρέχουν τα κράτη μέλη. Επιπλέον, οι αξιολογήσεις αναλογικότητας έχουν πλέον δημοσιοποιηθεί στον ιστότοπο της βάσης δεδομένων, η οποία, επί του παρόντος, είναι σε διαδικασία μεταφοράς στο IMI, προκειμένου να επιτευχθεί περαιτέρω εξορθολογισμός των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων. Εντούτοις, παρά τις συνεχείς προσπάθειες, σε πολλές περιπτώσεις η ποιότητα των αξιολογήσεων αναλογικότητας των κρατών μελών εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής.

Η Επιτροπή αξιολόγησε τη συμμόρφωση των κρατών μελών ως προς τις υποχρεώσεις διαφάνειας και υποβολής εκθέσεων βάσει της αναθεωρημένης οδηγίας. Αντιμετώπισε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης σε 27 κράτη μέλη που δεν συμμορφώθηκαν με τις υποχρεώσεις διαφάνειας με εύλογο βαθμό επιμέλειας (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. μέρος ΙΙΙ του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, πίνακας «Υποχρεώσεις διαφάνειας») .

Διάγραμμα 9. Αριθμός κρατών μελών τα οποία αφορούν βασικά ζητήματα μη συμμόρφωσης (διαφάνεια) (Μάρτιος 2020)

Πολλά κράτη μέλη δεν κατάρτισαν καταλόγους με όλα τα οικεία νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα, τη νομοθετικά ρυθμιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση και/ή όλα τα επαγγέλματα που υπόκεινται σε προηγούμενο έλεγχο των προσόντων σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 4 της αναθεωρημένης οδηγίας, και δεν προσκόμισαν τις κατάλληλες αιτιολογήσεις. Επιπλέον, ορισμένες χώρες δεν ανέφεραν επαγγέλματα που υπόκεινται σε ρύθμιση βάση ειδικών νόμων της ΕΕ οι οποίοι αφήνουν στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών τον τρόπο εφαρμογή τους. Όσον αφορά τα επαγγέλματα που υπόκεινται σε προηγούμενο έλεγχο των προσόντων, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η αξιολόγηση της Επιτροπής περιορίστηκε στις υποχρεώσεις διαφάνειας και τελεί υπό την επιφύλαξη τυχόν αξιολόγησης της καταλληλότητας των αιτιολογιών για λόγους δημόσιας υγείας και ασφάλειας. Ορισμένα κράτη μέλη δεν είχαν διαβιβάσει ακόμη εθνικά σχέδια δράσης.

Η Επιτροπή διαπίστωσε επίσης ότι, για ορισμένα υφιστάμενα επαγγέλματα, οι αξιολογήσεις αναλογικότητας απουσίαζαν εντελώς από τη βάση δεδομένων με τα νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα. Αυτό ίσχυε για περισσότερα από 20 κράτη μέλη. Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι αξιολογήσεις αναλογικότητας απουσίαζαν για άνω του 80 % των επαγγελμάτων που είχαν κοινοποιηθεί. Επιπλέον, για ορισμένα επαγγέλματα, πολλά κράτη μέλη δεν παρείχαν

πληροφορίες σχετικά με υφιστάμενες ή νεοεισαχθείσες απαιτήσεις πρόσβασης ή δεοντολογίας. Μεγάλος αριθμός κρατών μελών δεν διαβίβασε επίσης εκθέσεις σχετικά με τις απαιτήσεις που κατάργησαν ή κατέστησαν λιγότερο αυστηρές εντός καθορισμένης προθεσμίας.

Η Επιτροπή επανεξέτασε την παρακολούθηση της υποχρέωσης των κρατών μελών να υποβάλλουν ανά διετία εκθέσεις βάσει του άρθρου 60 παράγραφος 1 της αναθεωρημένης οδηγίας, συμπεριλαμβανομένων των στατιστικών δελτίων και περιγραφή των κύριων προβλημάτων που προκύπτουν από την εφαρμογή της αναθεωρημένης οδηγίας. Μέτρα επιβολής της νομοθεσίας επιβλήθηκαν περίπου στο ένα τρίτο των κρατών μελών, τα οποία έκτοτε διαβίβασαν τις εκθέσεις που έλειπαν.

Συνεπεία της διαδικασίας επί παραβάσει που κίνησε η Επιτροπή εις βάρος τους, τα περισσότερα κράτη μέλη ενίσχυσαν τις προσπάθειές τους να συμπληρώσουν τη βάση δεδομένων, όπως παρουσιάζεται στο διάγραμμα 8 ανωτέρω. Πρόκειται για σημαντικό επίτευγμα, δεδομένης της σπουδαιότητας της βάσης δεδομένων με τα νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα ως πηγής πληροφόρησης για τους πολίτες της ΕΕ που επιθυμούν να ασκήσουν ένα επάγγελμα στο εξωτερικό. Εντούτοις, απαιτείται διαρκής προσπάθεια από τα κράτη μέλη για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις διαφάνειας και υποβολής εκθέσεων. Η διασφάλιση της ακρίβειας των εν λόγω πληροφοριών εξακολουθεί να εναπόκειται στην ευθύνη των κρατών μελών. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά τη συμμόρφωση με τις εν λόγω υποχρεώσεις.

4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΡΟΥΜΑΝΟΥΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΕΣ

Η Ρουμανία θέσπισε πρόγραμμα αναβάθμισης για νοσηλευτές γενικής περίθαλψης, τα προσόντα των οποίων δεν πληρούσαν τις ελάχιστες απαιτήσεις εκπαίδευσης βάσει της οδηγίας 2005/36/ΕΚ, ακολουθώντας τη σύσταση στην αιτιολογική σκέψη 36 της τροποποιητικής οδηγίας 2013/55/ΕΕ. Στόχος ήταν να δοθεί η δυνατότητα στους επαγγελματίες να αναβαθμίσουν τα προσόντα τους που απέκτησαν πριν από την ένταξη της Ρουμανίας στην ΕΕ, ώστε να πληρούν τις εν λόγω ελάχιστες απαιτήσεις σε επίπεδο ΕΕ.

Το περιεχόμενο του προγράμματος συζητήθηκε κατά την περίοδο 2012-2014 με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και με εμπειρογνώμονες των κρατών μελών (BE, DE, ES, FR, IE, MT, PL, IT και UK). Οι εμπειρογνώμονες εξέτασαν λεπτομερώς τους κύκλους εκπαίδευσης που παρείχε η Ρουμανία στο παρελθόν σε επίπεδο μεταδευτεροβάθμιας και ανώτερης εκπαίδευσης για να καθορίσουν σε ποιο βαθμό πληρούσαν τις ελάχιστες απαιτήσεις βάσει της οδηγίας 2005/36/ΕΚ (αριθμός ωρών, έτη σπουδών, μαθήματα σπουδών, δεξιότητες, γνώσεις και ικανότητες που πρέπει να αποκτηθούν). Τα μαθήματα του προγράμματος αναβάθμισης σχεδιάστηκαν έτσι ώστε να καλυφθούν τα κενά που εντοπίστηκαν. Έπειτα από αξιολόγηση που διενήργησαν εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και περαιτέρω επαφές, το σχέδιο προγράμματος προσαρμόστηκε ώστε να ληφθεί υπόψη η ανατροφοδότηση όσον αφορά, για παράδειγμα, τις απαιτήσεις εισαγωγής, τον αριθμό των εκπαιδευτικών ωρών και την εποπτεία κατά τη διάρκεια της κλινικής εκπαίδευσης.

Η Ρουμανία υλοποίησε το οριστικό πρόγραμμα για νοσηλευτές βάσει κοινού διατάγματος αριθ. 4317/943/2014 του υπουργού Εθνικής Παιδείας και του Υπουργού Υγείας, το οποίο εγκρίθηκε από το Τάγμα Ρουμάνων Νοσηλευτών, Μαιών και Ιατρικών Βοηθών και με διάταγμα αριθ. 5114/2014 του υπουργείου Εθνικής Παιδείας.

Για την υλοποίηση του προγράμματος αναβάθμισης σε επίπεδο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το ρουμανικό υπουργείο Εθνικής Παιδείας, το υπουργείο Υγείας, το Τάγμα Ρουμάνων Νοσηλευτών, Μαιών και Ιατρικών Βοηθών και η Εθνική Επιτροπή Διαπίστευσης Νοσοκομείων οργάνωσαν οκτώ συνόδους για την «εκπαίδευση των εκπαιδευτών» μεταξύ του 2013 και του 2014, με συμμετοχή εμπειρογνωμόνων από πέντε κράτη μέλη (BE, DK, IE, PL και UK).

Το πρόγραμμα ξεκίνησε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014/2015 και, σύμφωνα με τις πληροφορίες που προσκόμισε το ρουμανικό υπουργείο Παιδείας και Έρευνας, περισσότεροι από 3 000 απόφοιτοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και 23 απόφοιτοι ανώτερης εκπαίδευσης το ολοκλήρωσαν έως το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2018/2019.

Η Ρουμανία παρουσίασε το πρόγραμμα στα κράτη μέλη στο πλαίσιο της ομάδας συντονιστών για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων τον Μάρτιο και τον Μάιο του 2018.

Οι εμπειρογνώμονες των κρατών μελών εξέτασαν τις πληροφορίες και τα έγγραφα που διαβίβασε η Ρουμανία και απέστειλαν ανατροφοδότηση σχετικά με τα αποτελέσματα του προγράμματος στην Επιτροπή. Η Ρουμανία απάντησε σε όλες τις ερωτήσεις και τις παρατηρήσεις των κρατών μελών κατά τρόπο ικανοποιητικό. Κανένα κράτος μέλος δεν

προέβαλε ένσταση στην πρόταση της Ρουμανίας οι απόφοιτοι να απολαύουν αυτόματης αναγνώρισης στο μέλλον.

Συμπερασματικά, η Ρουμανία υλοποίησε το πρόγραμμα έπειτα από προηγούμενες διαπραγματεύσεις με τα κράτη μέλη, ώστε να επιτρέψει στους συμμετέχοντές του να αναβαθμίσουν τα προσόντα τους και να πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις που θεσπίζει η οδηγία 2005/36/ΕΚ. Έκτοτε, σημαντικός αριθμός σπουδαστών ολοκλήρωσε επιτυχώς το πρόγραμμα.

Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. μέρος V του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση.

5. ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Λόγω του ιδιαίτερα διαφορετικού επιπέδου φιλοδοξιών που εκδηλώθηκε το πλαίσιο των εθνικών σχεδίων δράσης και δεδομένης της, συχνά, ανεπαρκούς ποιότητας των αξιολογήσεων αναλογικότητας που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας αμοιβαίας αξιολόγησης, η Επιτροπή δημοσίευσε δύο πρωτοβουλίες, με σκοπό να απελευθερωθεί το πλήρες δυναμικό της ενιαίας αγοράς σε τομείς που καλύπτει η αναθεωρημένη οδηγία, ως μέρος της στρατηγικής του 2017 για την ενιαία αγορά. Η Επιτροπή δημοσίευσε μια ανακοίνωση σχετικά με συστάσεις μεταρρύθμισης για την κανονιστική ρύθμιση επιλεγμένων επαγγελματικών υπηρεσιών[46] και μια πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εισαγωγή ελέγχου αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελμάτων.

Η ανακοίνωση σχετικά με τις συστάσεις μεταρρύθμισης για την κανονιστική ρύθμιση επιλεγμένων επαγγελματικών υπηρεσιών εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο ρυθμίζονται νομοθετικά επτά επαγγελματικές υπηρεσίες στα κράτη μέλη. Περιλαμβάνει συστάσεις προς κράτη μέλη στα οποία η κανονιστική ρύθμιση είναι ιδιαίτερα αυστηρή σε σχέση με τους στόχους για την επίτευξη τον οποίων σχεδιάστηκε (όπως η προστασία της υγείας και της ασφάλειας των αποδεκτών των υπηρεσιών) και σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη. Οι οδηγίες βασίζονται σε ποσοτική και ποιοτική αξιολόγηση του επιπέδου περιορισμού («δείκτης έντασης των ρυθμίσεων»). Πρόκειται για ένα επιπλέον εργαλείο, που συμβάλλει στις προσπάθειες των κρατών μελών για μεταρρυθμίσεις, εντοπίζοντας περιπτώσεις πιθανής υπέρμετρης ρύθμισης.

Η οδηγία (ΕΕ) 2018/958[47] σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας εκδόθηκε στις 28 Ιουνίου 2018 και θα πρέπει να εφαρμοστεί σε όλα τα κράτη μέλη έως τις 30 Ιουλίου 2020. Καθορίζει σαφείς υποχρεώσεις και νομικό πλαίσιο για την προηγούμενη διενέργεια αξιολογήσεων αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέων ή την τροποποίηση υφιστάμενων νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων που περιορίζουν την πρόσβαση σε νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα ή την άσκησή τους. Μόλις εφαρμοστεί, η οδηγία θα συντελέσει στην αποτροπή της θέσπισης δυσανάλογων κανονιστικών ρυθμίσεων. Επί του παρόντος, η Επιτροπή παρακολουθεί την πρόοδο που συντελέστηκε στα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή, μέσω της ομάδας συντονιστών και σε διμερές επίπεδο με τα κράτη μέλη.

Το 2018 οι συννομοθέτες εξέδωσαν τον κανονισμό για την ενιαία ψηφιακή θύρα[48] με σκοπό την παροχή πρόσβασης σε επιγραμμικές πληροφορίες και υπηρεσίες, καθώς σε υπηρεσίες υποστήριξης και επίλυσης προβλημάτων σε άτομα και επιχειρήσεις. Πρέπει να επισημανθεί ότι η συμμόρφωση των κρατών μελών προς τις οικείες υποχρεώσεις παροχής πληροφοριών

[46] Ανακοίνωση σχετικά με συστάσεις μεταρρύθμισης για την κανονιστική ρύθμιση επαγγελματικών υπηρεσιών, της 10ης Ιανουαρίου 2017, COM/2016/0820 final.

[47] ΕΕ L 173 της 9.7.2018, σ. 24-35.

[48] Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1724 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Οκτωβρίου 2018, για τη δημιουργία ενιαίας ψηφιακής θύρας με σκοπό την παροχή πρόσβασης σε πληροφορίες, σε διαδικασίες και σε υπηρεσίες υποστήριξης και επίλυσης προβλημάτων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ).

δυνάμει της οδηγίας για τις υπηρεσίες και της αναθεωρημένης οδηγίας για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων θα διευκολύνει τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις παροχής πληροφοριών που θεσπίζει ο κανονισμός για την ενιαία ψηφιακή θύρα. Οι συζητήσεις συνεχίζονται ταυτόχρονα με την ομάδα συντονισμού για την ενιαία ψηφιακή θύρα, προκειμένου να προσαρμοστεί το αντικείμενο και η ποιότητα των πληροφοριών και να διασφαλιστεί διασυνοριακή πρόσβαση σε διαδικασίες μέσω του διαδικτύου.

Τον Μάρτιο του 2019 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την ΕΕ και τα κράτη μέλη να άρουν τους εναπομένοντες αδικαιολόγητους φραγμούς στην ενιαία αγορά, τονίζοντας παράλληλα ότι δεν θα πρέπει να δημιουργηθούν νέοι φραγμοί.[49] Με βάση το αρχικό αυτό αίτημα, το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας κάλεσε, τον Μάιο του 2019, την Επιτροπή να «ολοκληρώσει, ως τον Μάρτιο του 2020, την αξιολόγηση των εναπομεινάντων κανονιστικών και μη κανονιστικών εμποδίων και ευκαιριών στο πλαίσιο της ενιαίας αγοράς, εστιάζοντας συγκεκριμένα στις υπηρεσίες... λαμβάνοντας υπόψη την οπτική των επιχειρήσεων και των καταναλωτών...»[50]. Σε απάντηση, η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση στην οποία προσδιορίζονται τα εμπόδια που αναφέρουν συχνότερα οι ίδιες οι επιχειρήσεις.[51] Με βάση αυτή την οπτική των επιχειρήσεων, καθώς και την εμπειρία των καταναλωτών, όπως αυτή αποτυπώνεται στον πίνακα αποτελεσμάτων της ΕΕ για τις καταναλωτικές συνθήκες[52] που δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο του 2019, η Επιτροπή εξέδωσε τον Μάρτιο του 2020 ανακοίνωση σχετικά με τα εμπόδια και τους φραγμούς στην ενιαία αγορά. Στην ανακοίνωση αυτή, η Επιτροπή ανέλυσε τις ανησυχίες που προβάλλουν συχνότερα οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις, ώστε να προσδιοριστούν οι σημαντικότεροι τομείς που απαιτούν περαιτέρω εμβάθυνση και ενίσχυση της ενιαίας αγοράς.[53]

Έπειτα από πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και σε συνέχεια της ανακοίνωσης σχετικά με τα εμπόδια και τους φραγμούς στην ενιαία αγορά, η Επιτροπή εκπόνησε επίσης, σε στενό συντονισμό με τα κράτη μέλη, μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς[54]. Η Επιτροπή υποδέχθηκε θερμά την πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και ανέπτυξε σειρά δράσεων με στόχο τη βελτίωση της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς και της συμμόρφωσης με αυτούς. Στις δράσεις που έχουν ιδιαίτερη σημασία για τη νομοθετική ρύθμιση των επαγγελμάτων περιλαμβάνονται οι εξής:

- δημοσίευση επικαιροποιημένων συστάσεων μεταρρύθμισης για την κανονιστική ρύθμιση των επαγγελματικών υπηρεσιών με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής της 17ης Ιανουαρίου 2017· και

[49] Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 2019 (EUCO 1/19).

[50] Συμπεράσματα του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας «Νέες φιλοδοξίες για μια ανταγωνιστική ενιαία αγορά» της 27ης Μαΐου 2019 (COMPET 437, 9743/19).

[51] «Επαγγελματικό ταξίδι στην ενιαία αγορά: πρακτικά εμπόδια και φραγμοί», SWD(2020) 54 final.

[52] Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Πίνακας αποτελεσμάτων για τις καταναλωτικές συνθήκες: οι καταναλωτές νιώθουν σαν στο σπίτι τους στην ενιαία αγορά - έκδοση 2019» της 28ης Νοεμβρίου 2019.

[53] Ανακοίνωση «Εντοπισμός και αντιμετώπιση των φραγμών στην ενιαία αγορά», της 10ης Μαρτίου 2020, COM(2020) 93 final.

[54] Ανακοίνωση «Μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς», της 10ης Μαρτίου 2020, COM(2020) 94 final.

- παροχή συνδρομής και καθοδήγησης στα κράτη μέλη από την Επιτροπή για τη βελτίωση της εκ των προτέρων αξιολόγησης των περιοριστικών ρυθμίσεων σύμφωνα με την οδηγία σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρέχονται στην παρούσα έκθεση, η Επιτροπή μπορεί να αντλήσει ορισμένα συμπεράσματα όσον αφορά την εφαρμογή των αλλαγών που θέσπισε η αναθεωρημένη οδηγία και σε σχέση με τους τομείς που χρήζουν περαιτέρω ενεργειών ή βελτίωσης. Σε γενικές γραμμές, το νομικό πλαίσιο δυνάμει της αναθεωρημένης οδηγίας είναι αποτελεσματικό για την προώθηση της κινητικότητας των επαγγελματιών μεταξύ των κρατών μελών[55]. Παρότι η χρήση σύγχρονων τεχνολογιών στο πλαίσιο της διαδικασίας αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων μπορεί να θεωρηθεί επιτυχής, τα κράτη μέλη πρέπει να καταβάλλουν συνεχείς προσπάθειες ώστε να διασφαλίσουν συμμόρφωση με τις απαιτήσεις παροχής πληροφοριών και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μέσω των κέντρων ενιαίας εξυπηρέτησης.

Τα κράτη μέλη σημείωσαν πρόοδο στην αντιμετώπιση διαφόρων ζητημάτων που προέκυψαν στο πλαίσιο των συνεχιζόμενων διαδικασιών επί παραβάσει, αν και εξακολουθούν να υφίστανται ορισμένοι τομείς ανησυχίας. Αρκετά ειδικά ζητήματα εξακολουθούν να εκκρεμούν και απαιτείται, πιθανόν, διαρκής συνεργασία για την επίλυσή τους στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

α) Τομείς ανησυχίας

Παρά τα οφέλη των ηλεκτρονικών διαδικασιών και της ανεπτυγμένης διοικητικής συνεργασίας, ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να διατηρούν διαδικαστικές απαιτήσεις που δημιουργούν σημαντική επιβάρυνση και κόστος στους αιτούντες. Δυσκολίες εξακολουθούν να υφίστανται επίσης όσον αφορά τα μέσα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και τη χρήση διαδικασιών που υπερβαίνουν τις επιτρεπόμενες, βάσει της οδηγίας, πρακτικές.

Η λειτουργία των εθνικών κέντρων ενιαίας εξυπηρέτησης, όσον αφορά τη χρήση τους για τη διαθεσιμότητα πληροφοριών και διαδικασιών μέσω του διαδικτύου, χρήζει βελτίωσης στα περισσότερα κράτη μέλη.

Η διαδικασία αμοιβαίας αξιολόγησης που πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο 2014-2016 δεν οδήγησε σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις των κανόνων για τα νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα. Η ποιότητα των αξιολογήσεων αναλογικότητας που διενήργησαν τα κράτη μέλη ήταν συχνά ανεπαρκής και είχε ως γνώμονα το όφελος της διατήρησης των υφιστάμενων ρυθμίσεων. Τα πρόσφατα μέτρα επιβολής της νομοθεσίας από την Επιτροπή επιβεβαίωσαν ότι πολλά κράτη μέλη εξακολουθούν να μην τηρούν τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τη διαφάνεια των πληροφοριών σχετικά με τα νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα και την αναλογικότητα των νομοθετικών ρυθμίσεων στον αναμενόμενο βαθμό συνέπειας. Αυτό επιβεβαιώνει την ανάγκη έγκαιρης εκτέλεσης και αυστηρής εφαρμογής της οδηγίας σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας.

[55] Η αξιολόγηση των επιδόσεων από άποψη ποσοστών αναγνώρισης σε ολόκληρη την ΕΕ είναι διαθέσιμη στον πίνακα αποτελεσμάτων της ενιαίας αγοράς, στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_per_policy_area/professional_qualifications/index_en.htm

β) Εκκρεμή ζητήματα

Όσον αφορά αρκετές υποθέσεις μη συμμόρφωσης με την αναθεωρημένη οδηγία σε ορισμένα κράτη μέλη, η επίλυσή τους εκκρεμεί στο πλαίσιο εν εξελίξει διαδικασιών επί παραβάσει. Οι υποθέσεις αφορούν εσφαλμένη εφαρμογή των διατάξεων για τους γλωσσικούς ελέγχους, τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών και τη μερική πρόσβαση.

Είναι ανάγκη να εκπονηθούν περισσότερες μελέτες, προκειμένου να αξιολογηθεί η ανάγκη και το πεδίο εφαρμογής πιθανών προσαρμογών με βάση την επιστημονική και τεχνική πρόοδο όσον αφορά τις απαιτήσεις γνώσεων και δεξιοτήτων, καθώς και τους καταλόγους με τα ελάχιστα μαθήματα σπουδών για τα «τομεακά» επαγγέλματα, οι οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων της Επιτροπής.

Μόνο μία συμφωνία για κοινές αρχές εκπαίδευσης (κοινή δοκιμασία εκπαίδευσης για τους εκπαιδευτές χιονοδρομίας) κατέστη εφικτή. Η επίτευξη συμφωνίας για τα ελάχιστα πρότυπα εκπαίδευσης αποδείχτηκε δυσχερής ακόμη και στο πλαίσιο της προσέγγισης «από το ειδικό στο γενικό». Οι προτάσεις από πλευράς ορισμένων επαγγελμάτων δεν ικανοποίησαν τα απαιτούμενα κατώτατα όρια νομοθετικής ρύθμισης των κρατών μελών και θα μπορούσαν να οδηγήσουν όχι μόνο στην απουσία εναρμόνισης αλλά και στην παράταση των νομοθετικών ρυθμίσεων σε εθνικό επίπεδο.

Η λειτουργία του μηχανισμού προειδοποίησης εγείρει ορισμένες πρακτικές δυσκολίες για τα κράτη μέλη, ιδίως όσον αφορά τη διαχείριση μεγάλου όγκου κοινοποιήσεων προειδοποίησης και το φιλτράρισμα των σημαντικών προειδοποιήσεων.

γ) Θετικές εξελίξεις

Η εφαρμογή της αναθεωρημένης οδηγίας βελτιώθηκε σημαντικά μέσω των μέτρων επιβολής της νομοθεσίας που έλαβε η Επιτροπή.

Το σύστημα IMI συμβάλλει στην ομαλή λειτουργία της οδηγίας, παρέχοντας μια ασφαλή διαδικτυακή πλατφόρμα διοικητικής συνεργασίας για τη διαχείριση των αιτήσεων έκδοσης ευρωπαϊκής επαγγελματικής ταυτότητας και τη λειτουργία του προληπτικού μηχανισμού προειδοποίησης. Η συνεχής συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, η νομική και τεχνική υποστήριξη και η περαιτέρω βελτίωση είναι απαραίτητα στοιχεία προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχιση της αποτελεσματικής λειτουργίας του συστήματος.

Η διαδικασία επικαιροποίησης του παραρτήματος V της οδηγίας εφαρμόστηκε αποτελεσματικά. Η Επιτροπή άσκησε σε τακτική βάση τις κατ' εξουσιοδότηση εξουσίες της για να προβεί στις επικαιροποιήσεις βάσει των κοινοποιήσεων από τα κράτη μέλη μέσω του συστήματος IMI.

Η οδηγία σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας συμπληρώνει τις υποχρεώσεις διαφάνειας που κατοχυρώνονται με την οδηγία και θα χρησιμεύσει ως μέσο για την αποτροπή δυσανάλογης νομοθετικής ρύθμισης στις επαγγελματικές υπηρεσίες στο μέλλον.

Με την παρούσα έκθεση, η Επιτροπή τηρεί την υποχρέωση υποβολής έκθεσης την οποία υπέχει βάσει του άρθρου 60 παράγραφος 2 της οδηγίας 2005/36/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2013/55/ΕΕ.

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών να λάβουν γνώση της παρούσας έκθεσης.